



ANUL XVIII

Numarul 57
Iunie 2012

<http://www.cardioportal.ro>

InfoCard

Publicație a Societății Române de Cardiologie

prima apariție în decembrie 1994

Din sumar



**CURSURI DE EDUCAȚIE MEDICALĂ
CONTINUĂ**



**CONFERINȚA NAȚIONALĂ A GRUPURILOR
DE LUCRU 2012, POIANA BRAȘOV**

Redactor Șef:
Prof. dr. Carmen Gîrghină

Secretar:
Dr. Mihaela Rugină

Fondator:
Prof. dr. Eduard Apetrei

Redactare:
Dr. Clăin Cosmin

CU GÂNDUL LA VIAȚA REALĂ A CARDIOLOGULUI ROMÂN



Stimați colegi,

Organizarea de activități științifice și educaționale (pentru îmbunătățirea nivelului dumneavoastră profesional) a fost și rămâne o preocupare majoră a Societății Române de Cardiologie. Dincolo de congrese și conferințe însă, activitatea dumneavoastră depinde de condițiile sociale și economice ale țării și ale pacienților. Cred că a sosit timpul ca SRC să se apropie mai mult de viața dumneavoastră profesională reală și câteva din acțiunile recente încearcă să vă sprijine în această privință.

Un cardiolog în formare câștigă din păcate puțin peste salariul minim pe economie. În aceste condiții este greu să participe la manifestări internaționale ale domeniului. Societatea Română de Cardiologie a propus, pe bază de reciprocitate, participarea cu **scutire de taxă a câte 10 cardiologi din România la congresele societăților din țările vecine și din zona Balcanilor**. Primele confirmări au sosit și așteptăm în continuare vești pozitive. Pe aceeași linie, în parteneriat cu Societatea Europeană de Cardiologie derulăm **programul “Cardiologists of Tomorrow”**; în baza lui, 25 de medici cardiologi români vor beneficia de gratuitatea taxei de participare și transport asigurat la Congresul European de Cardiologie (25-29 august 2012, Munchen). În plus, **pentru a veni în sprijinul colegilor tineri (sub 35 de ani)** merituosi, cu lucrări acceptate la cele mai importante manifestări internaționale (Congres ESC, Heart Failure, Acute Cardiac Care, EuroPrevent, EuroEcho), **SRC achită taxa lor de participare la respectivele congrese**. Global un număr de 15 medici (de 2 ori mai mult decât în anii trecuți) au beneficiat în primele 5 luni de această facilitate.

Cardiologii au nevoie de un loc de muncă; putem face puține lucruri în acest domeniu. Am încercat totuși să îi ajutăm. **Pe noul site al SRC (cardioinfo.ro)** – pe care îl recomandăm cu caldură - **a fost lansat un târg de joburi**, la care atât angajatorii cât și solicitanții au acces gratuit. O sesiune dedicată căutării de locuri de muncă atât în țară cât și în străinătate își va găsi locul și în cadrul Congresului Național de Cardiologie din toamnă.

Pentru completarea veniturilor mulți dintre dumneavoastră au mai multe locuri de muncă. După discuțiile purtate în cadrul Clubului Cardiologilor Implicați în Practica Privată, am decis ca (la cererea individuală a oricărui dintre dumneavoastră), **datele de contact** (pentru locurile de muncă „secundare”) să **fie publicate** atât în Anuarul Cardiologilor din România, cât și **în pagina destinată pacienților pe site-ul cardioinfo.ro**.

Avem puțin timp pentru a discuta cu pacienții măsurile utile privind regimul lor de viață și cel alimentar sau măsurile de recuperare. Broșurile scrise în acest sens, elaborate de SRC și FRI vă pot fi utile, și un număr mai mare de astfel de materiale vă vor fi puse la dispoziție. Vă pot fi de ajutor și colaborările cu un **nutriționist sau kinezoterapeut**. Pentru facilitarea dialogului cu astfel de categorii profesionale, reprezentanții societăților amintite **au fost invitați să participe gratuit** (și sesiuni distincte vor aborda aspecte de interes) la congresul de la Sinaia.

Dacă programul încărcat face dificilă participarea dumneavoastră la cursuri sau congrese, **noua pagină de e-learning** - dezvoltată pe site-ul cardioinfo.ro - **vă permite accesarea de acasă a unor informații utile și obținerea de credite EMC**.

În fine, **Societatea Română de Cardiologie își propune să vină**, sub orice formă, **în întâmpinarea problemelor medicale, economice și sociale** ale colegilor retrași din activitate – **membri al Clubului Seniorilor**.

Sunt importante opiniile dumneavoastră cu privire la măsurile menționate. Vă aștept observațiile și alte propuneri privind acțiuni utile ale SRC pentru viața dumneavoastră reală pe adresa de email: ioan.coman@cardioportal.ro.

Cu prietenie,

Conf. dr. Ioan Mircea Coman
Presedinte SRC



SOCIETATEA ROMANA DE CARDIOLOGIE

CARDIOPORTAL.RO

HOME

DESPRE NOI

INUTATI

GRUPURI DE LUCRU

CONGRESSE

FILME

REVISTE SRC

E-LEARNING

CENTRE SI CLINICI CARDIOLOGIE

CONTACT



GHIDURI
PENTRU
PACIENTI

REVISTA
ROMANA
de
CARDIOLOGIE

Membri
Societatii Romane
de Cardiologie

Premierea excelentiei in
cercetare in cardiologie

Raport
RO - STEMI



BINE ATI VENIT PE
CARDIOPORTAL.RO

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A
GRUPURILOR DE LUCRU

HOTEL ARO, BRAȘOV

5-7 MAI 2011

Ziua Națională a Prevenției Cardiovasculare.

Ateneul Român
13 februarie 2011
ora 19.00

Achita online taxa de inscriere in
Societatea Romana de Cardiologie si cotizatia anuala

AGENDA MANIFESTARILOR ORGANIZATE DE SOCIETATEA
ROMANA DE CARDIOLOGIE - 2011

E-LEARNING
Apasa aici!



EUROPEAN
SOCIETY OF
CARDIOLOGY®

HeartScore®

ANUNTURI
IMPORTANTE

Taxa de inscriere si
cotizatia anuala
SRC se pot plati si online

SRC
PREMIAZA
ORIGINALITATEA

Website
sponsorizat
de



24 Martie 2011

CURS - HTA update - 24 Martie 2011, Baia Mare,...

25 Martie 2011

CURS - ECG - Insuficienta cardiaca: evaluarea ecocardiografica a
functiei...

5 - 7 MAI

CONFERINȚA GRUPURILOR DE LUCRU 5 - 7 MAI 2011, BRAȘOV,...

AGENDA MANIFESTARILOR STIINTIFICE ORGANIZATE DE SRC-
2011

AGENDA MANIFESTARILOR STIINTIFICE ORGANIZATE DE SRC- 2011

Email cardiologi Mediamed

Click aici pentru
Email cardiologi Mediamed

LOGIN

Utilizator

Parola

LOGIN

Am uitat parola

Creez nou

MINUTA

ȘEDINȚEI CONSILIULUI DE CONDUCERE AL SOCIETĂȚII ROMÂNE DE CARDIOLOGIE



Au fost prezenți membri board-ului
ORDINEA DE ZI:

1. PREZENTAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE A GRUPURILOR DE LUCRU 2012

- Număr de participanți –814, public constant
- Noutăți:
 - o sesiuni particulare
 - ☐ sesiune Varia a grupurilor de lucru care nu organizează conferințe
 - ☐ sesiunea Stent for Life – inițiativă europeană a asociației europene de PCI în colaborare cu ESC și cu societăți naționale. Anul acesta am primit o sumă de bani – 15000 euro pentru a iniția o acțiune de popularizare și educație medicală. Derularea va avea loc în colaborare cu Fundația Română a Inimii. Direct implicați sunt Prof. Dr. D. Vinereanu, Dr. G. Tatu Chitoiu și Dr. D. Deleanu.
 - ☐ sesiunea tinerilor cardiologi
 - o lansare site cardioinfo.ro și e-learning

o lansare - Athletic CardioClub: prima Asociație sportivă a medicilor, fondată de Societatea Română de Cardiologie, Fundația Română a Inimii și 17 medici, una dintre formele concrete de punere în practică a Programului Național de Prevenție a Bolilor Cardiovasculare. Săptezeci de adeziuni la acest club pe parcursul Conferinței

o Zilele Insuficienței Cardiace - mesaje prin canale media, conferință de presă, două corturi la Brașov și București, în parteneriat cu Athletic CardioClub. S-a anunțat participarea la un concurs organizat de Asociația de Insuficiență Cardiacă având ca scop principal vizibilitatea Romaniei, iar rezultatul îl vom afla la Congresul de la Belgrad.

2. CONGRESUL NAȚIONAL DE CARDIOLOGIE 2012

- Deoarece anul 2012 este “Anul European al îmbătrânirii active și al solidarității între generații”, s-a decis stabilirea unei teme principale - “Patologia cardiovasculară a vârstnicului”, se vor organiza sesiuni comune cu Societatea de Geriatrie și Gerontologie; locație - Casino – validată de ARPIM; submiterea abstractelor – deadline 4 iunie; Comitetul științific: compus din membri board-ului, personalități în domeniu, cu implicarea altor membri care au participat și în anii trecuți la elaborarea programului. Invitat special: Neagu Djuvara

- Propuneri de simpozioane:

o Simpozion romano-american (invitați – Prof.Laurence Sterling și Prof.Ralph Brinidis)

o Simpozion romano-israelian (invitat Prof. Andre Keren)

o Simpozion Romano-Britanic – (invitat Prof. John Cle-land)

- Invitați străini:

o Fiecare GL al SRC a beneficiat de finanțare pentru 2 invitați străini/grup de lucru

o Confirmări: Prof. John McMurray, Prof. Gatzoulis, Prof.Abraham Lorber; 7 confirmări din partea președintilor Societăților de Cardiologie din Balcani.

- S-a propus ca membri asociațiilor dieteticienilor și kinetoterapeuților să participe gratuit la congres. Votat în unanimitate

- S-a propus admiterea fără taxă de participare (într-o limită de 10 participanți/societate -în ordinea înscrierii) la congres a tinerilor cu vârstă sub 35 a membrilor societăților de cardiologie din țările vecine și Balcani. S-a votat în unanimitate

3. Cercetare – programe de finanțare

- S-a discutat posibilitatea obținerii de surse de finanțare prin programul FP 7. Există surse care pot fi utilizate pentru finanțare a unui spațiu propriu în care să se desfășoare activități științifice. S-a primit un vot de principiu pentru cofinanțarea acestor proiecte. S-a stabilit un comitet științific format din: Prof.D.Vinereanu, Prof.C.Ginghină, Dr.B.A.Popescu, Prof.G.Arsenescu, D.Lighezan, D.Doboreanu care să trieze un număr de idei, să identifice parteneri.

4. DIVERSE

- Schimbarea sediului SRC – două variante: cumpărarea unui teren și construirea unui sediu având și spațiu destinat organizării de manifestări științifice sau închirierea unui spațiu strict administrativ. S-a decis ca o comisie formată din Conf.Dr.I.M.Coman, Dr.Dan Deleanu, Dr.G.Tatu Chițoiu, Dr.B.A Popescu, Dr.Radu Ciudin să evalueze toate posibilitățile, urmând a se lua decizia finală până cel târziu la 1 august.

- Casa Inimii Româno-Germana. S-a reamintit acordul Societăților de Cardiologie din Germania, Austria și Elveția privind acțiuni comune periodice într-un sediu din Sibiu (discutat anterior). Există posibilitatea închirierii unei case aflată în centrul orașului Sibiu care este destinată atât

manifestarilor comune cat si a unor actiuni interne ale SRC. Decizia se amana (reluarea discuțiilor la următoarea sedință de board), având prioritate sediul SRC din București

- S-a ridicat problema folosirii în cadrul simpozioanelor de firmă a denumirilor comerciale - contrar tuturor normelor europene. S-a decis redactarea unei scrisori către toate companiile farmaceutice în care le sunt reamintite regulile referitoare la folosirea denumirii comerciale. În cazul în care nu vor fi respectate condițiile s-a luat decizia excluderii temporare a acestora de la manifestările SRC

- S-a discutat propunerea D-lui Prof.G.A.Dan (în calitate de coordonator național și membru în Steering Committee al Registrului European de Fibrilație Atrială) de a aproba utilizarea fondurilor obținute din partea ESC (10000 euro) (parțial sau predominant) de către Grupul de Lucru de Aritmii al SRC. Conform normelor Societății Europene aceste sume trebuie folosite pentru acțiuni directe sau indirecte legate de registru. S-a propus distribuirea directă și exclusivă pentru plata investigatorilor (propunere valabilă pentru toate registrele aflate în derulare) .Votat în unanimitate.

- S-au prezentat propunerile din partea Fundației Române a Inimii cu privire la acordarea de burse:

o Bursa suport pentru susținerea de proiecte de cercetare inovativă translațională sau organizare de workshopuri

exploratorii, având ca scop inițierea de colaborări științifice între cercetători români și străini

o Burse de mobilitate pentru medici rezidenți constând în stagiul practic de formare/perfecționare în străinătate cu durata de 1 an.

- S-a anunțat organizarea la Timișoara a Conferinței "Sudden Cardiac Death & Cardioprotection", finanțată din fonduri europene, cu 20 invitați străini - pentru care ar fi necesară susținerea logistică.

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE CARDIOLOGIE		FORMULAR DE ÎNSCRIERE ÎN GRUPURILE DE LUCRU ALE SOCIETĂȚII ROMANE DE CARDIOLOGIE	
Nume și prenume			
Loc de muncă			
Adresă			
Funcție			
Titluri profesionale și științifice			
Telefon e-mail			
Doresc să mă înscriu în următoarele Grupuri de Lucru (G.L.) (maxim 2 G.L., bifați căsuța ☒)		Grupuri de Lucru ale SRC	
		☐ Ateroscleroză	
		☐ Cardiologie de urgență	
		☐ Cardiologie invazivă	
		☐ Cardiologie Pediatrică	
		☐ Cardiologie Preventivă și Recuperare	
		☐ Cardiopatie ischemică	
		☐ Ecocardiografie	
		☐ Electrofiziologie și Pacemakeri	
		☐ Hipertensiune arterială	
		☐ Insuficiență cardiacă	

CURS

CAZURI CLINICE ÎN INSUFICIENȚA CARDIACĂ

17 februarie 2012, București

Pe 17 februarie 2012, s-a desfășurat în București Cursul “Cazuri Clinice în Insuficiența Cardiacă”. Cursul, o prezență constantă și cu tradiție în programele educaționale ale Societății Române de Cardiologie, a fost organizat de Grupul de Lucru de Insuficiență Cardiacă al Societății Române de Cardiologie și a avut ca și directori pe Prof Dr Cezar Macarie, Prof Dr Dragoș Vinereanu și Dr Ovidiu Chioncel.

Această manifestare științifică a fost structurată pe 3 sesiuni: *Insuficiența cardiacă cronică-diagnostic și tratament*, *Insuficiența cardiacă acută-diagnostic și tratament* și *Utilizarea imagisticii în diagnosticul și tratamentul insuficienței cardiace*.

Prima sesiune, dedicată Insuficienței cardiace cronice a fost moderată de Prof Dr Cezar Macarie. Au fost prezentate 5 cazuri clinice care au ilustrat diversitatea etiologiei și a factorilor agravanți din acest sindrom. Experții acestei sesiuni, Prof Dr Doina Dimulescu, Dr A Petris, Prof Dr D Vinereanu și Dr. D Deleanu au comentat fiecare caz clinic și au răspuns la întrebările sălii și ale moderatorului.

Sesiunea dedicată insuficienței cardiace acute a inclus cazuri clinice întâlnite în practica curentă. A fost descrisă și comentată abordarea Sindroamelor de Insuficiență Cardiacă Acută în departamentele de primiri urgențe, în secțiile de cardiologie și terapie intensivă. Cele 5 cazuri clinice au evidențiat complexitatea diagnosticului și tratamentul la acești pacienți.

De remarcat, numărul mare de întrebări cu caracter practic puse de participanți. Prof Dr Doina Dimulescu, Prof

Dr C Macarie, Dr A Petris și Dr D. Deleanu, au oferit expertiza profesională fiecărui caz și fiecărei întrebări puse din sală.

În a treia sesiune, cele 5 cazuri clinice au urmărit prezentarea tehnicilor imagistice utilizate în diagnosticul, urmărirea și tratamentul pacienților cu insuficiență cardiacă. Sesiunea, moderată de Prof Dr Dragoș Vinereanu, a avut drept obiectiv familiarizarea participanților cu interpretarea în context clinic a datelor furnizate de imagistica medicală. Experții, Prof Dr Doina Dimulescu, Dr D Deleanu și Dr O Chioncel, au “fixat” locul fiecărei tehnici imagistice în managementul pacientului cu insuficiență cardiacă.

Ceea ce consider extrem de important, este faptul ca acest curs a generat întrebări asupra unor situații practice întâlnite în practica medicală curentă, întrebări care au fost discutate și clarificate de experți. Cursul a fost primit cu interes de către cei aproape 150 de participanți.

Cursul a beneficiat de condiții optime de organizare și suport educațional și aceasta s-a datorat sprijinului companiei Servier Pharma.

Dr.Ovidiu Chioncel



**Vă informăm**



**Societatea Română
de Cardiologie**

Cotizația Anuală 2012

**Medici specialiști
175.- RON/an**

**Medici rezidenți
75.- RON/an**

**Taxă înscriere în S.R.C.
50.- RON/an**



Infocardul poate
fi citit online pe
site-ul:
www.cardioportal.ro

**Cotizația se poate plăti
în contul**

Societății Române de Cardiologie
IBAN RO 42 BTRL 0410 1205 M66476XX
BANCA TRANSILVANIA DIVIZIA PENTRU
MEDICI COTROCENI
CIF SRC 5679116
sau
direct la sediul S.R.C.
din Str. Avrig 63,
sector 2, 021578, București

CURS

Program Educațional R3I „Reducerea Riscului Rezidual” 24 februarie 2012, București

Sub auspiciile Societății Române de Cardiologie, Federației Naționale și Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, în ziua de **24 februarie 2012** s-a desfășurat la București Programul Educațional **R3I „Reducerea Riscului Rezidual”** (REDRISC) care se adresează medicilor din toate profilurile de activitate, specialiști medicină internă, cardiologi, nefrologi, neurologi, medicină de urgență, medici de familie.

Inițiativa de reducere a Riscului Rezidual (R3I) este o organizație educațională, academică, multidisciplinară non profit cu misiuni de cercetare, educație și comunicare. R3I cuprinde un board internațional coordonat de Prof. J. Ch. Fruchart, (Pasteur Institute, Lille, France), și format din membri din 41 țări și un board național cu misiunea de reducere a Riscului Rezidual Cardiovascular micro și macrovascular care persistă în pofida tratamentului standard. Organizația atrage atenția asupra existenței Riscului Rezidual și lansează măsuri de reducere a acestuia.

Recomandările R3I cuprind: modificarea stilului de viață ca prim pas, adăugarea fibraților, niacinei sau a acizilor grași omega 3 la terapia cu statine în doze optime, controlul diabetului zaharat și a tensiunii arteriale.

Comitetul R3I România este constituit din: Prof. Dr. Cătălina Georgescu Arsenescu, Prof. Dr. Gheorghe A. Dan, Prof. Dr. Nicolae Hâncu, Prof. Dr. Radu Lichiardopol și Prof. Dr. Dragoș Vinereanu.

Cursul de la București s-a desfășurat pe parcursul a trei sesiuni, a fost coordonat de Prof. Dr. Cătălina ARSENESCU GEORGESCU și Prof. Dr. Dragoș VINEREANU la care s-a alăturat Prof. Dr. Radu LICHARDOPOL și Prof. Dr. Daniel LIGHEZAN.

Prima sesiune, moderată de Prof. Cătălina ARSENESCU GEORGESCU a avut ca temă generală „**Vechi și nou în definirea riscului cardiovascular**”. După o introducere în

ansamblul programului educațional susținută de Cătălina ARSENESCU GEORGESCU a urmat conferința susținută de Dragoș VINEREANU (Riscul Cardiovascular Tradițional și Modern) și conferința susținută de Daniel LIGHEZAN (HDL-colesterol ca factor de risc). Prof. Dr. Radu LICHARDOPOL a abordat pe larg tema „Insulinorezistența: factor de risc independent?”. Sesiunea a doua și a treia au abordat tema generală „**Vechi și nou în strategiile de reducere a riscului cardiovascular**”. Sesiunea a doua a fost moderată de Prof. Daniel LIGHEZAN care a susținut conferința „Statinele în reducerea riscului cardiovascular”. Tema „Fibrații în reducerea riscului rezidual” și un caz clinic adecvat subiectului teoretic au fost susținute de Cătălina ARSENESCU GEORGESCU. Ultima sesiune a fost moderată de Prof. Dragoș VINEREANU care a prezentat conferința „Noi ținte în protecția cardiovasculară – de la teorie la practică”. Prof. Daniel LIGHEZAN a prezentat în această sesiune tema „Protecția renală la pacientul hipertensiv și diabetic”. Cazul clinic din această sesiune a fost susținut de Dr. Maria FLORESCU.

La finalul cursului Prof. Dragoș VINEREANU a concluzionat prin mesaje care să vină în sprijinul modului de abordare a pacienților diabetici cu complicații macro și microvasculare și cu risc rezidual.

Prelegerile susținute au avut un caracter inedit prin temele de mare actualitate precum și modul didactic și academic de prezentare, iar completarea cu cazuri clinice relevante au generat discuții ample între participanți și prezentatori.

Cursul a fost primit cu mare interes din partea auditoriului iar participarea a fost numeroasă (aproximativ 300 medici) din toate domeniile de activitate medicală.

Prof. Dr. Cătălina Arsenescu Georgescu



CURS

“CONTROVERSE ȘI SOLUȚII ÎN HTA”

9 martie 2012, Brăila

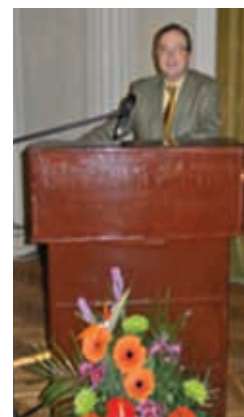


Teatrul “Maria Filotti” din Brăila, instituție de prestigiu a teatrului românesc având o tradiție de peste 150 de ani, monument de arhitectură aflat pe lista clădirilor din patrimoniul cultural național, a găzduit în data de 9 martie 2012 manifestarea științifică organizată de Societatea Română de Cardiologie și Grupul de Lucru de Hipertensiune Arterială sub titlul “Controverse și soluții în HTA”.

Tema cursului, interesantă și provocatoare, a atras un număr mare de participanți (~ 200 medici), constant prezenți pe toată durata manifestării. Cursul, coordonat de dl prof. Mircea Cintează și de dna prof. Cătălina Arsenescu Georgescu a încercat să acopere cele mai discutate subiecte legate de HTA, acest “ucigaș tăcut” așa cum este numită adesea. După introducerea dlui prof. Cintează, în care a subliniat ultimele noutăți discutate între specialiștii europeni în HTA - denervarea renală ca mijloc terapeutic modern în HTA rezistentă și prevalența reală mult mai mare decât se credea a hiperaldosteronismului primar (atingând ~ 20%) - au urmat cele 3 sesiuni interactive, cu subiecte ce au dezbătut controverse, dar au oferit și soluții.

Din prima sesiune reținem prezentarea dlui prof. Mircea Cintează care a adus în discuție aspecte noi legate de cronoterapie, cu dovezi că administrarea vespérală a medicației antihipertensive care interferează cu SRAA ar aduce beneficii suplimentare în controlul valorilor presionale. Dr. Elisabeta Bădilă a prezentat elemente noi privind evaluarea riscului CV la pacientul hipertensiv, cu importanță în special la pacientul cu risc intermediar după hărțile clasice de risc. Dna dr. Roxana Darabont a abordat un concept nou, acela de vârstă vasculară (vârsta scorului de risc) și elemente noi care leagă HTA de îmbătrânirea vasculară și modificări genetice (scurtarea telomerilor). Prof. Carmen Ginghină a discutat aspecte legate de HTA reno-vasculară și beneficiile oferite de terapie medicală versus terapia intervențională la acești bolnavi. Clasele de antihipertensive în strategia terapeutică actuală, inclusiv a inhibitorilor de renină, au fost prezentate cu avantajele și dezavantajele lor de către Prof. Cătălina Arsenescu Georgescu.

Partea a II-a a pornit de la comparația între ghidurile actuale de HTA (ESH/ESC, britanic și nordamerican) cu similitudinile și diferențele în recomandări, prezentare aparținând Prof. Mircea Cintează și a continuat cu legătura între HTA și afectarea miocardică ischemică – dl prof. Leonida Gherasim, HTA și afectarea cerebrovasculară – dna conf. Cristina Tiu. Dl



conf. Florin Mitu a abordat un aspect fiziopatologic esențial la pacientul hipertensiv – SRAA și implicațiile terapeutice.

În ultima sesiune au continuat controversele, dar și soluțiile legate atât de aspectele patogenice moderne ale rezistenței la insulină, diabetului, obezității și HTA – dna prof. Minerva Muraru, dar și de aspecte practice de tipul utilizării diferitelor tipuri de diuretice în terapia antihipertensivă actuală – dl dr. Bogdan Minescu. Prof. Bartoș Daniela a susținut o conferință despre tratamentul HTA la o categorie dificilă de pacienți și anume vârstnicii. Din curs nu au lipsit prezentările interesante de cazuri (dr. Radu Sascău, dr. Elisabeta Bădilă, dr. Cristian Stătescu). Prof. Mircea Cintează a încheiat cursul cu prezentarea “Există un bolnav hipertensiv universal?” la care evident a venit și răspunsul că “nu există boli, ci bolnavi”, iar terapia trebuie adaptată fiecărui pacient.

Manifestarea științifică și-a dovedit caracterul educațional, a adus în discuție controverse, dar a oferit și soluții.

Dr. Elisabeta Bădilă



CURS CARDIOSEN

(Particularități ale bolilor cardiovasculare la vârstnici)

16 martie 2012, Iași

“Bătrânețea începe ca toamna. Cu melancolii, cu umbre care se lungesc, cu reverii și doruri vagi” (Octavian Paler). Prima ediție a cursului dedicat patologiei cardiovasculare a vârstnicului s-a desfășurat la Iași pe 16 martie 2012. El continuă seria cursurilor inițiate de Grupul de Lucru de Prevenție și Recuperare Cardiovasculară dedicate populațiilor speciale, după încheierea seriei de șase ediții a cursului Cardiofem (Patologia cardiovasculară a femeii). Desfășurat în frumoasa sală Eminescu a hotelului Astoria, cu o participare numeroasă încă de la început (170 medici) acest curs gândit în urmă cu 2 ani de directorii cursului (Conf. dr. Florin Mitu, Dr. Daniel Gherasim, Conf. dr. Dana Pop) a avut lectori de prestigiu din aproape toate centrele universitare ale țării (București, Iași, Cluj-Napoca, Târgu-Mureș). Scopul declarat a fost de a evidenția amploarea problemelor ridicate de patologia cardiovasculară a vârstei a treia, nu numai din punct de vedere medical, dar și prin consecințele pe plan social, individual, familial, al sistemului de sănătate pe care le implică îngrijirea acestora.

“Pe măsură ce suntem mai puțin tineri, bătrânii ni se par mai puțin bătrâni; s-ar spune că timpul ne dă nouă anii pe care îi ia de la ei” (J. Petit-Lenn). Într-o zi superbă de primăvară (prima la Iași după o iarnă prelungită) cursul a început cu proiecții despre vârstnici, însoțite de citate cu maxime despre vârsta a treia pe o muzică de relaxare. Prima sesiune, moderată de Prof. dr. Carmen Ginghină (București) și prof. Dr. Cătălina Arsenescu Georgescu (Iași), a avut teme de mare actualitate ce au fost prezentate de prof. Cătălina Arsenescu (Îmbătrânirea vasculară fiziologică versus patologică), Conf. Dr. Florin Mitu (Particularități ale factorilor de risc la vârstnici), prof. dr. Carmen Ginghină (Particularități ale insuficienței cardiace la vârstnici), Prof. Dr. Mariana Graur –Iași (Particularități ale diabetului vârstnic cu patologie cardiovasculară). A doua sesiune, moderată de Conf. Dr. Florin Mitu și Prof. Dr. Mircea Popescu (Oradea), a adus în atenție tulburările de ritm ale vârstnicului (prof. dr. D. Zdrengea, Dr. Radu Roșu – Cluj-Napoca), HTA la vârstnic (prof. dr. Mircea Popescu - Oradea), cardiopatia ischemică a vârstnicului (Conf. Dr. Dana Pop, dr. Gabriel Gusetu – Cluj-Napoca), particularitățile patologiei vasculare cerebrale la pacientul vârstnic (Conf. Dr. Aurora Constantinescu – Iași) și testul de efort și vârsta a treia (Dr. Daniel Gherasim – București).



Ultima sesiune, sub coordonarea prof. dr. Pal Kikeli și conf. dr. Ioana Alexa, a abordat rolul schimbării stilului de viață la vârstnic (dr. Mihaela Suceveanu – Covasna), tratamentul medicamentos la vârstnic (Conf. Dr. Ioana Alexa – Iași), dimensiunea umană a îmbătrânirii și tulburările de dispoziție (prof. dr. Pal Kikeli – Târgu Mureș). Cazul clinic prezentat de doamna dr. Magda Mitu (Iași) a exemplificat patologia complexă a vârstnicului și necesitatea colaborării interdisciplinare.

Interesul deosebit pe care l-a avut acest curs poate nu este întâmplător în condițiile în care populația îmbătrânește și, indiferent de specialitate (cursul a fost interdisciplinar: cardiolog-neurolog-diabetolog-geriatru), ne confruntăm cu tot mai multe aspect specifice vârstei a treia, pentru care nu întotdeauna avem răspuns (“Dacă cei tineri ar ști, dacă cei bătrâni ar putea...” – L. Tolstoi).

După sfârșitul cursului, gazdele au însoțit lectorii la muzeul Mihail Kogălniceanu din dealul Copoului, muzeu recent și frumos renovat, unde au avut parte de o surpriză - prima hologramă într-un muzeu din România. Personalitate complexă a secolului al XIX-lea, Mihail Kogălniceanu a fost un remarcabil orator și diplomat, exponentul generației de cititori ai României moderne, ale cărei obiective declarate și perseverant urmărite au fost dezvoltarea conștiinței naționale, făurirea statului național, obținerea, recunoașterea și respectarea independenței. Redefinit tematic, reamenajat expozițional, punând în valoare mobilierul din lemn sculptat, vasele de porțelan de Sevres, tablourile de Stahi sau celelalte obiecte de artă (Kogălniceanu era un împătimit colecționar), muzeul redeschis recent merită din plin să fie vizitat, fiind una din atracțiile Iașului (orasul de pe cele șapte coline asemuit Romei). Și, pentru o seară de neuitat, ce ar fi fost mai cald, intim și specific decât o masă cu produse tradiționale la Bolta Rece, locul unde Creangă și Eminescu veneau des pentru a-și găsi inspirația și relaxarea. Poate că frumusețea locurilor din Iași, căldura oamenilor, spiritul și cultura care răzbat din fiecare loc face ca popasul în Târgul Ieșilor să rămână de neuitat în amintirea celor care vin aici.

**Conf. Dr. Florin Mitu,
Dr. Daniel Gherasim**

CURS

“CAZURI CLINICE DIFICILE ÎN CARDIOLOGIA DE URGENȚĂ”

16 Martie 2012, București



Grupul de Cardiologie de Urgență și-a propus pentru perioada 2011-2014 să deschidă o nouă serie de cursuri dedicate tuturor celor pasionați de îngrijirile acute ale pacienților cardiovasculari, care să continue tradiția manifestărilor precedente dedicate predominant sindromului coronarian acut și tromboembolismului pulmonar, dar să diversifice aria de interes către insuficiența cardiac acută, tulburările de ritm amenințătoare pentru viață și stopul cardio-respirator cu determinanți săi mecanici și aritmici.

În 16 martie, la București, în modernul Centru de Conferințe al Institutului Național de Statistică s-a desfășurat prima ediție a unui nou curs, “Cazuri Clinice Dificile în Cardiologia de Urgență”, ce își dorește să abordeze în mod practice și cât mai interactive particularitățile patologiei cardiovasculare acute. Cursul a fost structurat în 4 secțiuni: Clinica Dificilă, Electrocardiograma Dificilă, Diagnosticul și Tratamentul Dificil, care au cuprins fiecare 2-4 cazuri emblematic, pretabile la o gamă largă de discuții privind atitudinea practicianului cardiolog, intensivist, urgentist, sau a medicului de familie chemat de urgență la un pacient aflat în stare critică.

Sesiunea de Clinică Dificilă a deschis cursul, a avut misiunea de a introduce auditoriul în atmosfera dorită și a fost o reușită datorată prezentărilor colegilor din Iași, Conf. Dr Diana Cimpoeșiu – Șoc de cauză rară și Dr Antoniu Petriș – Ce fel de dispnee-i asta?, care s-au remarcat prin acuratețea expunerii și particularitățile clinice ale primului caz (șoc anafilactic prin ruptură de chist hidatic cu localizare pericardică), respective prin problematica diagnostic și clinic complexă la un pacient cu afecțiuni cardiopulmonare cunoscute, care a dezvoltat un pneumotorax spontan în al doilea caz.

A urmat Electrocardiograma Dificilă, concepută ca o sesiune interactivă, fără nominalizarea unor cazuri predeterminate și în care lectorii, Pr. Dr Gheorghe Andrei Dan, Dr Radu Vătășescu și Dr Tatu Chițoiu, au discutat efectiv alături și cu colegii bine



avizați din sală, particularitățile și elementele de conduit diagnostic și atitudine practică a traseelor electrocardiografice prezentate, selectate de altfel pentru a acoperi întregul spectru al tulburărilor de ritm și conducere amenințătoare pentru viață.

Sesiunea de Imagistică Dificilă a cuprins 3 cazuri, Infarct miocardic acut cu artere coronare normale – Pr. Dr Tiberiu Nanea, Ce (im)plantăm și ce culegem – Conf. Dr Călin Pop și Șoc Cardiogen: etiologia contează? – Dr Ovidiu Ghioncel, în care pe lângă aspectele de diagnostic imagistic s-au făcut și interesante treceri de la fiziologic la patologic în primul caz, s-a discutat dificultatea și necesitatea





evaluării ecocardiografice preliminare la fiecare implant de stimulator cardiac la al doilea caz, în care s-a prezentat descoperirea accidentală la o asemenea procedură a unui angiosarcom cardiac și s-a expus într-o manieră comprehensivă la al treilea caz - șocul cardiogen, trecând prin particularități clinice, factori de risc, explorări și terminând cu abordarea terapeutică. Sesiunea a avut succes, discuțiile și comentariile din sală fiind însuflețite de intervențiile deosebit de pertinente ale D-nului Pr. Dr Cezar Macarie.

În sesiunea de după amiază au fost prezentate 4 cazuri cu tratament complex, Tromboze reiterate intrastent la un pacient tânăr – Pr. Dr Lucian Petrescu și Dr Rodica Dan - Timișoara, Disecție de aorta recurentă: rezolvare intervențională, chirurgicală sau hibridă? – Conf. Dr Șerban Bălănescu- București Spitalul de Urgență Floreasca, Cum circulăm: pe stânga sau pe dreapta? – Dr Dan Deleanu și Dr Marin Postu – București Institutul Fundeni și Unde dai și unde crapă!! - caz prezentat de Dr Gabriel Tatu – Chișoiu, care în fapt au demonstrate marii

pași făcuți și în țara noastră, în ce privește abordul terapeutic al pacienților cardiaci cu afectare coronariană pluritronculară sau multivalvulară, dar și în tratamentul patologiei cardiace complicate cu insuficiență pluriorganică în contextual ultimului caz. Moderatorii sesiunii au fost D-nul Pr. Dr Cezar Macarie și Dr Dan Deleanu care pornind de la prezentările de caz au demonstrat dificultățile alegerii opțiunii terapeutice corecte la pacienții cardiaci cu afectări complexe.

Au fost prezenți, pe parcursul întregii zile, 160 de participanți, care au considerat în proporție de 97 % că acest curs are o foarte bună aplicabilitate practică. Suportul material a fost asigurat de Astra Zeneca (Mihai Izvoranu și echipa), cel logistic de Media Med (Ileana Penea, Monica Roman și echipa). Următoarea ediție a cursului se va desfășura în toamnă, la Baia Mare, pe 26 octombrie. Rezumatele prezentărilor le puteți găsi pe „cardiportal.ro”, secțiunea grupului nostru de lucru.

Conf. Dr.Călin Pop

CURS

CARDIOMET - “Afectarea CARDIOvasculară din bolile METabolice”

16 Martie 2012, Cluj Napoca



Anul acesta a luat startul cursul CARDIOMET (acronimul pentru “Afectarea CARDIOvasculară din bolile METabolice”) la a doua evoluție a sa. Cursul se referă la patologia cardiovasculară la pacienți cu boli metabolice și mai ales diabet zaharat.

Această manifestare științifică se desfășoară sub auspiciile nu numai ale Societății Române de Cardiologie dar și ale Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice și ale Federației Naționale de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Directorii de Curs sunt Prof. Dr. Vinereanu Dragoș și Prof. Dr. Hâncu Nicolae

Prima locație a cursului din 2012 a fost la Cluj Napoca în data de 16 martie 2012. Cursul a fost realizat cu sprijinul Companiei Terapia/Ranbaxy.

Numărul mare de participanți, de peste 200, organizarea ireproșabilă și prezentarea unor conferințe deosebite au fost garantul succesului acestui curs.

Pe lângă directorii de curs au mai fost invitați ca lectori alți 7 colegi cardiologi și diabetologi care au asigurat teme interesante și actualizate despre patologia cardiovasculară la pacienții cu sindrom metabolic.

Prof. Nicolae Hâncu și Prof. Dr. Lichiardopol au prezentat date recente legate de clasificarea sindromului metabolic, întrepătrunderea acestui cu diabetul zaharat cât și teapia actuală a patologiei diabetului cu focus pe terapia diabeticului de la antidiabeticele orale la terapia cu insulină.

Sigur că asocierea diabetului cu patologia cardiovasculară necesită o medicație adecvată, rapid instituită și cu efecte benefice pe termen lung iar acest aspect a fost dezbătut pe larg în următoarele prezentări ale Prof. Dr. Daniel Lighezan și Prof. Dr. Mircea Cintează. Au fost analizate avantajele și dezavantajele inhibitorilor de enzimă de conversie a angiotensinei în contrast cu blocații receptorilor de angiotensină dar și indicațiile și contraindicațiile acestor clase medicamentoase.

S-au prezentat date recente din literatură despre asocierea patologiei cardiovasculare cu obezitatea, sindromul metabolic și diabetul zaharat de către d-na Dr. Roxana Darabonț și Dr. Dragoș Cozma.

Una din cele mai importante părți ale cursului care ridică problema de practică medicală a fost dată de prezentările de caz. Aceste aspect reale au arătat pacienți în practica curentă de zi cu zi legată de patologia cardiovasculară și diabet zaharat și a deciziilor terapeutice luate de colegi.

Credem că acest curs a adus date noi din literatură și mai ales date legate de terapia acestor patologii pentru a reduce morbiditatea și mortalitatea pacienților cu boli cardiovasculare și metabolice.

Prof. Dr. Daniel Lighezan



CURS

SOLUȚII TERAPEUTICE ÎN INFARCTUL MIOCĂRDIC ACUT - CAZURI CLINICE ÎN DIRECT

17 Martie 2012, București

În data de 17 martie 2012 s-a desfășurat la Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare C.C. Iliescu București, cursul "Soluții terapeutice în infarctul miocardic acut-cazuri clinice" S-au facut transmisii în direct din sala de cateterism în Amfiteatrul Mare. Directorii de curs au fost Dr. D.Deleanu și Dr M.Croitoru.

Acest curs a fost structurat în patru sesiuni care au abordat atât partea teoretică cât și activitatea practică din laborator, fiind prezentate cazuri live cu pacienți cu sindroame coronariene acute.

Prima sesiune a fost moderată de Prof. Dr. Carmen Ginghină, Dr D.Deleanu și Dr. M. Croitoru. Au fost abordate noțiuni teoretice și cazuri de electrocardiografie la pacienții cu STEMI de către Prof. Dr. Carmen Ginghină, apoi a fost prezentat protocolul de primire a pacientului cu STEMI în UPU folosit la Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare C.C.Iliescu prezentare ținută de Dr. C.Ceck. Prezentările teoretice au alternat cu imagini live din sala de cateterism unde s-a efectuat angioplastie de artera descendentă anterioară și artera circumflexă la un pacient cu sindrom coronarian acut. Pe parcursul intervenției a existat un permanent dialog

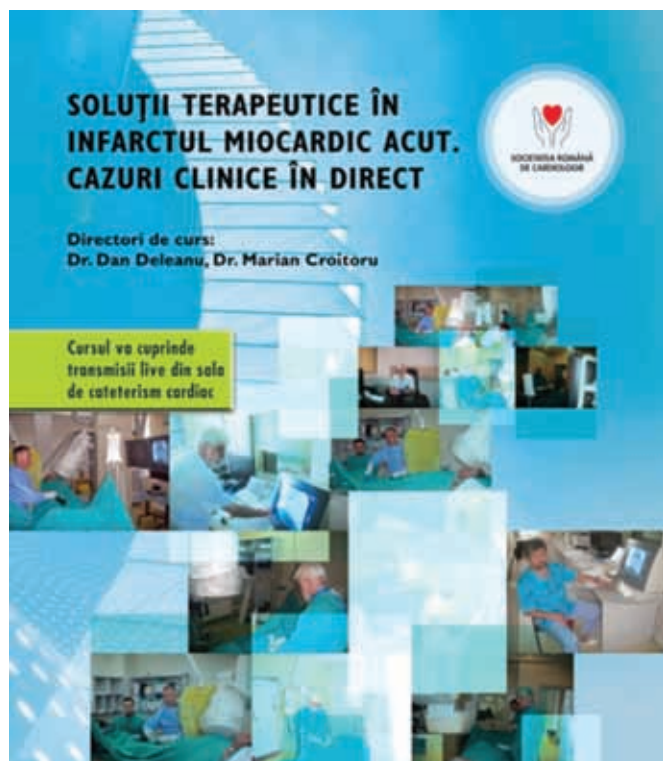
între intervenționistul din sala de cateterism Dr. Zarma și intervenționiști din amfiteatrul mare Dr. D.Deleanu, Dr. Marian Croitoru, Dr. P. Platon, Dr.F. Ortan, Dr.Ș. Mot, Dr.A. Bucsa cu privire la tehnicile de angioplastie folosite și eventual alte soluții de luat în considerare. De asemenea pe parcursul sesiunii au luat cuvântul Prof. Dr.Carmen Ginghină, Prof. Dr. C. Macarie, Dr. G. Tatu-Chițoiu, Dr. O Chioncel exprimând părerea medicului cardiolog în fața cazurilor STEMI.

A doua sesiune a fost moderată de Prof. Dr. C. Macarie, Dr. G.Tatu-Chițoiu, Dr. D. Deleanu. Dr. G. Tatu-Chițoiu a prezentat situația STEMI în România 2011-date din registrul Ro-STEMI și Prof. Dr. C.Macarie a expus date legate de experiența Institutului de Urgență pentru Boli CV C. C. Iliescu în programul STEMI. În sala de cateterism Dr. F. Ortan și Dr. M. Postu au efectuat o angioplastie de coronară dreaptă la crux cordis unde au fost folosite tehnici ca V stenting și kissing ballon. Și de aceasta data au existat păreri pro sau contra vis a vis de abordarea tehnică angiografică unde medicii intervenționiști din sala au trebuit să răspundă întrebărilor colegilor din amfiteatrul.

A treia sesiune a fost moderată de Dr. L Zarma, Dr. F. Orțan și Dr. I. Nedelciuc. Robert Xuereb a prezentat importanța și utilitatea STENT-BOOST în practica clinică, iar Dr. A. Mereuță a prezentat Tratamentul antitrombotic în STEMI. În sala de cateterism Dr. M Postu și Dr. Ș. Moț au efectuat o angioplastie dificilă, unde s-a dilatat cu balon cu substanță farmacologic activă o restenoză intrastent și de asemenea s-a implantat un stent farmacologic activ pe trunchiul comun al arterei coronare stângi. Pe parcursul intervenției coronariene percutane s-au folosit tehnici de maximă actualitate cum ar fi ultrasonografia intracoronariană(IVUS) și dilatare cu balon cu substanță farmacologic activă..

În cea de-a patra sesiune Dr. I Nedelciuc și Dr. F. Orțan au prezentat fiecare un caz de la sala de cateterism, sub titlul: Ce putem învăța dintr-un caz clinic de IMA. Prezentările au fost abordate atât din punctul de vedere practic al intervenționistului cât și din punct de vedere științific.

**Dr. Răzvan Radu
Dr. Petrișor Macașoi**



CURS

LIPS (LIPid School) – la prima ediție!

23 Martie 2012, București



Dislipidemiile stau pe nedrept, de câteva zeci de ani, în umbra diabetului zaharat și a hipertensiunii arteriale – „vedetele” riscului cardiovascular.

Și chiar dacă într-o abordare integrată a tulburărilor metabolice cursuri precum PROVAS și CARDIOMET, sau expert-meeting-uri precum CARDIODIAB au adus în discuție dislipidemiile, primul curs, organizat de Grupul de lucru de Ateroscleroză și Aterotromboză din Societatea Română de Cardiologie și dedicat exclusiv managementului modern al dislipidemiilor este LIPS (oportunitate prilejuită de apariția recentă a primului Ghid European de Management al Dislipidemiilor...!)

În cifre, primul curs LIPS (București, 23 martie 2012) poate fi descris astfel: 3 sesiuni majore (Modalități de calcul al riscului cardiovascular, Algoritmi de tratament și Particularități clinice ale dislipidemiilor), 3 cazuri clinice interactive, 6 conferințe ce au acoperit întreaga problematică a temei, 7



speakeri (6 cardiologi și un diabetolog) care au prezentat cu pragmatism cunoștințele actuale și cu erudiție noutățile și perspectivele de dezvoltare ale domeniului abordat (macheta cursului e atasată)...

Dar cursul ar fi fost doar un exercițiu de elocință al speakerilor invitați, dacă nu erau prezenți cei 100 de participanți (care extins problematica către una eminamente legată de practica medicală curentă) și dacă grantul educațional al Astrei-Zeneca nu ar fi permis o locație și o logistică care să scoată în evidență importanța cursului...

Într-un cuvânt, nu a LIPSit nimic pentru un curs de succes!

Și ca în stagiunile artistice în care se spune: LA REVEDERE, LA TOAMNĂ!, cursul LIPS, își va optimiza mesajele științifice pentru întâlnirea din toamnă de la Timișoara!

*Prof.dr. Dan Gaiță
Prof.dr Dragoș Vinereanu*

A 12-A CONFERINȚĂ NAȚIONALĂ DE ATEROTROMBOZĂ



12-a Conferință Națională de Aterotromboză organizată de către Societatea Română de Cardiologie și Asociația Națională Română de Stroke (AVC) a avut loc în București în data de 6 Aprilie 2012 și si-a propus, în acest an, să se ocupe îndeosebi de prevenirea apariției și evoluției procesului aterosclerotic și de tratamentul acestei afecțiuni. Au fost prezentate 16 conferințe cu diverse aspecte privind rolul factorilor de risc asociați în producerea bolii și tratamentul actual al complicațiilor procesului aterosclerotic cu diverse localizări: cerebrale, cardiace, periferice și două sesiuni ce au cuprins 10 cazuri clinice, cu discuții ample după fiecare prezentare.

Evoluția epidemiologică a aterosclerozei în Europa, date actuale privind mortalitatea și morbiditatea cardiovasculară, resursele umane și financiare, precum și implicarea socială și legislativă a comunității în ceea ce privește această afecțiune au fost discutate de către Conf. Dr. Ioan Coman. România rămâne una din țările europene cu cea mai mare frecvență a bolilor cardiovasculare, în țara noastră rata mortalității cauzată de afecțiuni cardiovasculare este de 61% din numărul total al deceselor față de 37% în Uniunea Europeană și 53% în statele care au aderat recent la UE.

Conferința **”Tromboembolismul și placa de aterom”** a fost prezentată de Prof. dr. Eduard Apetrei care a făcut distincția între cele două entități clinice – ateroembolismul și tromboembolismul, unde cu toate că factorii de risc sunt similari, condițiile asociate și manifestările dar și tratamentul și prognosticul pacienților pot fi diferite.

Stenoza aterotrombotică de arteră carotidă și considerațiile în 2012 privind riscul de stoke au fost realizate

de Prof. Dr. Constantin Popa. Se apreciază că tratamentul chirurgical rămâne în 2012 tratamentul de referință pentru revascularizarea stenozelor carotidiene. Acesta este urmat de stenting atunci când chirurgia este contraindicată.

Complicațiile neurologice post revascularizare coronariană – chirurgicală/percutană – au fost discutate de către Prof. Dr. Lăcrămioara Perju-Dumbravă, UMF ”Iuliu Hațieganu” Cluj Napoca, care a subliniat că stoke-ul reprezintă o complicație invalidantă în cadrul pacienților cu afectare coronariană care de cele mai multe ori pot prezenta afectare plurivasculară, iar procedura intervențională de revascularizare a unui teritoriu arterial poate influența celelalte teritorii vasculare afectate. Strategiile terapeutice trebuie individualizate, patogeneza complicațiilor neurologice fiind multifactorială.

Tratamentul intervențional contemporan în STEMI a fost prezentat de către Conf. Dr. Serban Balanescu care a subliniat importanța timpului până la reperfuzie în PCI primară, recomandările ghidurilor ESC privind utilizarea noilor blocanți P2Y12 în sindroamele coronariene acute, precum și indicațiile PCI primare care trebuie să fie metoda de reperfuzie preferată în STEMI.

Tratamentul antiagregant a fost prezentat în viziunea ghidurilor europene de cardiologie (Dr. Gabriel Tatu-Chitoiu), în viziunea ghidurilor neurologice de către Dr. Sorin Tuță, Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare București iar **tratamentul antiagregant pentru boala arterială periferică aterosclerotică în contextul suferinței endoteliale polivasculare** a fost prezentată de către Prof. Dr. Lucian Petrescu, Institutul de Boli Cardiovasculare Timișoara.





Prima sesiune de **Cazuri clinice**, moderată de către Prof. Dr. Tiberiu Nanea și Dr. Andrei Nistorescu a exemplificat aplicarea informațiilor de ordin teoretic la pacienții cu diferite localizări ale afectării vasculare și a avut drept prezentatori pe **Prof. Dr. Dan Dobreanu** care susținut prezentarea - Vase, sânge sau pacient vulnerabil: considerații asupra unui caz cu infarct miocardic acut, **Dr. Iulia Kulcsar**- cu prezentare de caz Tromboembolism pulmonar - condiții particulare, **Dr. Mihaela Marian** - Accidente vasculare cerebrale ischemice multiple la un pacient cu ateromatoză aortică și carotidiană, **Dr. Dragoș Cozma** - Un pacient cu sindrom metabolic ... Zob, **Dr. Bogdan Dumitriu** - Sindromul Wallenberg și artera vertebrală. A urmat o dezbatere amplă prin întrebări în formă scrisă adresate de participanți prezentatorilor, la finalul sesiunii fiind extrasă și premiată una din întrebările adresate.

Sesiunea **Riscul cardiovascular: abordare multidisciplinară** a fost moderată de către Prof. Dr. Constantin Popa și Prof. Dr. Dan Cheța și a cuprins următoarele conferințe - **Riscul cardiovascular al pacienților cu diabet zaharat - Opinia cardiologului**- susținută de către Prof. Dr. Dan Gheorghe, **Opinia nefrologului** privind **Riscul cardiovascular al pacienților cu diabet zaharat** a fost redată de către Conf. Dr. Adalbert Schiller, Timisoara, iar **Opinia diabetologului** a fost prezentată de Prof. Dr. Radu Lichiardopol.

Tratamentul hipertensiunii arteriale și riscul cardiovascular a fost stratificat de Prof. Dr. Maria Dorobanțu, în funcție de riscul global cardiovascular și prezența afectării țintă de organ. De asemenea, **Tratamentul hipertensiunii arteriale și riscul cerebrovascular** (prezentat de Dr. Raluca Nistor) este extrem de important, HTA fiind cel mai important factor de risc modificabil pentru apariția AVC. Există o relație continuă și puternică între riscul de AVC și nivelul TA, riscul fiind prezent la persoanele cu TA normal înaltă (130-139 mmHg/85-89mmHg) și crește progresiv cu nivelul TAs atât pentru AVC nonhemoragic dar și pentru AVC hemoragic.

Pentru a preveni mai eficient apariția unui AVC, medicația antihipertensivă trebuie să reducă TA medie fără creșterea variabilității (ideal fiind să le reducă pe ambele).

Sesiunea a doua de **Cazuri clinice**, moderată de Prof. Dr. Dan Gaiță și Prof. Radu Lichiardopol a fost extrem de interactivă, starnind numeroase întrebări, dintre care una a fost premiată. A prezentat: **Prof. Dr. Daniel Lighezan** - Există control eficient al tensiunii și nefroprotecție la

pacientul diabetic?, **Dr. Costel Matei**- Hipotensiune la administrarea IECA. Când renunțăm?, **Dr. Adrian Mereuță**- Ce facem cu un pacient coronarian la care cresc enzimele hepatice la statină?, **Dr. Cornelia Bala** - Controlul tensiunii la pacientul cu diabet zaharat tip 2 - ținte și opțiuni terapeutice, **Dr. Mihai Vasile** - Managementul actual al pacientului cu stenoză carotidiană asimptomatică. Prezentările de caz au adus aspecte concrete, practice din patologia cardiovasculară completând astfel partea teoretică a cursului.

Ultima sesiune de conferințe a avut ca temă **De la controlul parametrilor lipidici la scăderea riscului cardiovascular: rolul statinelor**, moderator - Ovidiu Băjenaru. Conferința ~ **Statinele și progresia aterosclerozei**~ a fost susținută Prof. Dr. Doina Dimulescu, iar **Impactul statinelor asupra bolilor cerebro-vasculare și neurodegenerative** a fost descris de către Prof. Dr. Ovidiu Băjenaru.

În final, Prof. Dr. Marius Vintila a supus atenției audienței o lucrare **Riscul CV total: mai multi solisti, un singur dirijor**, în care cei patru locotenenti ai aterosclerozei HTA, dislipidemia, DZ, fumatul trebuie combătuți în funcție de riscul cardiovascular total al pacientului și conform ghidurilor în vigoare.

Acesta a 12a ediție a Conferinței Naționale de Aterotromboză a avut un real succes prin prisma audienței numeroase, foarte activă în timpul rezervat discuțiilor și prin calitatea sesiunilor și a prezentatorilor.

Dr. Mihaela Sălăgean

În data de 6 aprilie 2012, Grupul de Lucru de Hipertensiune Arterială a organizat la Hotelul Clermont din Covasna cursul “Controverse și soluții în HTA”, sub egida Societății Române de Cardiologie și cu sprijinul local deosebit al dnei dr. Mihaela Suceveanu. Titlul incitant a oferit atât provocări cât și soluții celor ~ 200 participanți, care, deși aflați în ajunul Sărbătorilor Pascale, au înregistrat o prezență activă de la începutul până la sfârșitul cursului.

Cursul, coordonat de Prof. Mircea Cinteza și de Prof. Cătălina Arsenescu Georgescu, a fost structurat în trei părți care au îmbinat aspectele teoretice ale acestui “ucigaș tăcut” care este HTA cu aspectele practice, concretizate în prezentări interesante de cazuri clinice.

În prima parte au fost prezentate date recente privind aspecte noi legate de variabilitatea TA (Prof. Mircea Cinteza), concept care, deși emis prima dată în 1896 de către Riva Rocci, revine în actualitate datorită implicațiilor prognostice la pacientul hipertensiv. De asemenea, au fost subliniate aspecte noi privind cronoterapia în HTA, anumite clase de medicamente, de exp. IECA sau sartanii, având un efect mai susținut dacă sunt administrați vespéral. În continuare, au fost prezentate elemente noi privind riscul cardiovascular în HTA (dr. Elisabeta Bădilă) și date despre rigiditatea arterială și conceptul nou de vârstă vasculară (dr. Roxana Darabont). Acești factori ne ajută să evaluăm mai corect riscul pacientului hipertensiv, în special la cel cu risc intermediar/mic după scalele clasice de risc, în ideea scăderii riscului CV global. De altfel și ultimele ghiduri recomandă evaluarea funcției vasculare a hipertensivului prin determinarea vitezei undei pulsului ori de câte ori este posibil, iar Societatea Europeană de HTA sugerează într-un document recent chiar scăderea limitei pentru PWV la < 10 m/s. Prof. Cătălina Arsenescu Georgescu a prezentat poziționarea claselor de medicamente antihipertensive în strategia terapeutică actuală, subliniind că majoritatea pacienților necesită combinații de două sau chiar

trei droguri pentru controlul HTA, un blocant al sistemului renină-angiotensină, un antagonist de calciu și un diuretic tiazidic putând reprezenta o variantă rațională la această categorie de subiecți hipertensivi.

Partea a II-a a cursului a debutat cu o comparație între ghidurile HTA ale ESH/ESC, britanice și nord-americane, în care dl. prof. Cinteza a subliniat similitudinile și diferențele între acestea, pentru ca ulterior, Prof. Ginghină să prezinte inter-relația complexă între stenoza de arteră renală – HTA – boala renală și strategiile terapeutice recomandate, comparând tratamentul medical cu procedurile de revascularizare. Ponf. Cristina Tiu a punctat legăturile între HTA și afectarea cerebrovasculară și atitudinea terapeutică recomandată la pacientul hipertensiv cu AVC acut, iar Conf. Mitu a actualizat informațiile despre terapia antihipertensivă și sistemul renină-angiotensină, luând în discuție atât IECA și sartanii, dar și inhibitorii direcți ai reninei, ultima categorie de antihipertensive pătrunse în uzul clinic.

În ultima parte dna prof. Minerva Muraru a abordat un aspect patogenetic atât de frecvent întâlnit în HTA și anume rezistența la insulină, făcând ulterior trecerea spre aspecte terapeutice legate de terapia diuretică în practica curentă – dna dr. Mihaela Suceveanu și spre o problemă frecvent întâlnită – HTA la pacientul vârstnic – Prof. Daniela Bartoș. Fiecare parte teoretică a fost însoțită de prezentări de cazuri clinice (dr. Radu Sascău, dr. Elisabeta Bădilă, dr. Cristian Stătescu), bogat ilustrate cu imagistică și prezentând interes practic. Cursul a fost încheiat de dl prof. Cinteza care a ridicat la fileu întrebarea dacă “există un bolnav hipertensiv universal?” subliniind că în majoritatea cazurilor în practică aplicăm terapii specifice nișelor din HTA.

Manifestarea științifică și-a dovedit caracterul educațional, a adus în discuție controverse, dar a oferit și soluții.

Dr. Elisabeta Bădilă



CURS

ARCA 3 (ARitmii CArdiace)

20 Aprilie 2012, Oradea



În 20 Aprilie a debutat la Oradea a 3-a ediție a cursului ARCA (ARitmii CArdiace) organizat de Grupul de Lucru Aritmii Cardiace al Societății Române de Cardiologie. Sala de conferințe a Hotelului Ramada din oraș a fost neîncăpătoare, fiind înscriși oficial peste 100 de participanți, medici rezidenți, specialiști și primari de diferite specialități (Medicină Internă, Cardiologie, Medicina de Urgență, Anestezie Terapie Intensivă, Neurologie, Medicină de Familie).

Organizatorii au încercat să mențină un echilibru între aspecte clasice cu rol educativ (cum ar fi stimularea cardiacă permanentă și tratamentul aritmiilor supraventriculare) și domenii care au cunoscut progrese importante în ultimii ani în acest domeniu chiar și în condițiile limitante din România (terapia de resincronizare cardiacă, evaluarea riscului de moarte subită cardiacă).

Prima sesiune intitulată „Metode terapeutice în aritmii” (moderată de Dr. Radu Vătășescu, București) a trecut în revistă probleme actuale. Prima prelegere intitulată „Mai este de actualitate medicația antiaritmică?” (Prof. Dr. Dan Dobreanu, Târgu Mureș) a fost o trecere în revistă a evoluției tratamentului farmacologic clasic în aritmiile cardiace, ajungând la concluzia că în prezent eficiența și utilitatea acestuia se dovedesc tot mai limitate. A 2-a conferință a sesiunii „Terapia ablativă în aritmii” (Dr. Mihaela Grecu, Iași) a fost o excelentă sinteză a metodelor non-farmacologice curative în aritmii. Sesiunea a continuat cu două prelegeri cu o abordare foarte pragmatică asupra problemelor ridicate cardiologului clinician de către dispozitivele implantabile: „Principii de baza ale cardiostimulării” (Dr. Cristian Stătescu, Iași) și „Defibrilarea și cardioversia. Funcționarea defibrilatorului implantabil” (Dr. Sorin Micu, Brașov).

A doua sesiune moderată de Dr. Mihaela Grecu a fost dedicată unei patologii devenită problemă de sănătate publică și anume fibrilația atrială. Conf. Dr. Șerban Bălănescu (București) a analizat argumentele celor 2 principale strategii terapeutice în fibrilația atrială și anume controlul ritmului vs. controlul frecvenței cardiace, focalizându-se în final pe mijloacele celei din urmă. Dr. Radu Vătășescu, (București) a completat analiza cu o conferință dedicată mijloacelor actuale de menținere a ritmului sinus, subliniind progresele importante aparute în tratamentul non-farmacologic (ablativ) al fibrilației atriale, progrese recunoscute și de ultimele ghiduri europene și americane în domeniu. Prof. Dr. Dan Dobreanu (Târgu Mureș) a încheiat sesiunea cu o conferință dedicată profilaxiei antitrombotice în fibrilația atrială, domeniu care a cunoscut de asemenea progrese remarcabile în ultimii ani.

A treia sesiune (moderată de Prof. Dr. Dan Dobreanu, Târgu Mureș) a fost dedicată evaluării riscului de moarte subită cardiacă și metodelor de tratament în situații clinice

particulare. Dr. Dragoș Cozma (Timișoara) s-a focalizat asupra pacienților cu afectare structurală cardiacă (de etiologie ischemică și non-ischemică, inclusiv diferite tipuri de cardiomiopatii) în timp ce prezentarea dr. Alexandru Deutsch (București) a fost centrată pe pacienții fără afectare structurală (canalopatii etc.). Dr. Horia Roșianu (Cluj) a prezentat extrem de bine structurat și ancorat în indicațiile celor mai recente ghiduri de practică în domeniu „Terapia de resincronizare cardiacă”.

Ultima sesiune moderată Dr. Dragoș Cozma (Timișoara) și intitulată „Cazuri clinice ilustrative” a permis unor tineri medici cu preocupări în aritmologie să prezinte schema diagnostică și de tratament în cazuri de bradicardie (Dr. Corina Bustea, Oradea), moarte subită cardiacă (dr. Lucian Muresan, Cluj), terapie de resincronizare”, (Dr. Roxana Rudzik, Târgu Mureș) și tahicardie ventriculară (Dr. Ștefan Bogdan, București).

Interesul crescut pentru aritmiile cardiace, probat prin prezența numeroasă în sală, pare să demonstreze că metodele terapeutice specifice acestei supraspecializări necesită o mai bună promovare și o mai extinsă distribuție națională. De asemenea, prezența printre vorbitori a numeroși tineri, în minte, spirit și adesea chiar și în buletinul de identitate, ne aduce argumente solide că Arimologia românească își va continua dezvoltarea în perioada următoare, nivelând decalajele existente și contribuind la integrarea reală a acestui domeniu în Uniunea Europeană.

Dr. Radu Vătășescu

WORKSHOP

Boala Tromboembolică

Edificiu-simbol al culturii naționale, Ateneul Român, construit în inima Bucureștilor în urmă cu 120 de ani, a găzduit de această dată sub auspiciile Societății Române de Flebectomie, workshopul "Boala Tromboembolică".

Al 5-lea Workshop al Societății de Flebectomie, societate deschisă tuturor medicilor și chirurgilor preocupați de diagnosticul și tratamentul bolilor venoase, a fost deschis de către Dr. Marina Păcescu care a subliniat importanța acestei patologii, boala trombo-embolică fiind una din principalele cauze de morbiditate și mortalitate la nivel mondial.

Boala tromboembolică, cu cele două forme clinice - tromboza venoasă profundă și embolia pulmonară - reprezintă o complicație frecventă atât la pacienții supuși unei intervenții chirurgicale, cât și la cei cu diferite afecțiuni medicale. În lipsa tratamentului preventiv, 40-60% dintre pacienții supuși unor astfel de intervenții suferă de această afecțiune.

Prima lucrare "Tromboza venoasă profundă - diagnostic și tratament" a fost susținută de către Dr. Mihaela Sălăgean, medic specialist cardiolog în cadrul secției de Chirurgie Vasculară a Institutului de Urgență pentru Boli Cardiovasculare "Prof. Dr. C.C. Iliescu" care a prezentat date actuale privind incidența, factorii de risc predispozanți în tromboza venoasă profundă, importanța diagnosticării precoce dată fiind prezența complicațiilor - embolia pulmonară cu risc înalt care reprezintă urgență amenințătoare de viață ce necesită o strategie diagnostică și terapeutică specifică (mortalitatea pe termen scurt >15%). S-a subliniat importanța profilaxiei antitrombotice ce reduce semnificativ riscul de tromb-embolism venos perioperator.

Tratamentul chirurgical al "Trombozei venoase profunde" (TVP) - date noi și de perspectivă, au fost amplu prezentate de Dr. Rafael Halpern, medic primar chirurg vascular. Au fost stabilite indicațiile tratamentului chirurgical în TVP, tipurile de device-uri utilizate, tehnica operatorie și indicatori ai rezultatelor pe termen scurt și lung.

O altă complicație a trombozei venoase profunde, cu implicație serioasă socio-economică, sindromul post-trombotic, expresia clinică a tulburărilor provocate de hipertensiunea cronică din sistemul venos profund secundară unei TVP vindecate cu sechele, a fost prezentată de Dr. Sorin Baila. Date din prezentarea extrem de amănunțită în ceea ce privește fiziopatologia, diagnosticul clinic, diagnosticul diferențial și tratamentul sindromului post-trombotic au fost pe larg dezbătute.

Exemplificarea și descrierea dermatologica a leziunilor produse de insuficiența venoasă, mai exact a ulcerului venos a fost efectuată de Conf. Dr. Daciana Brănișteanu, medic primar dermato-venerolog, Iași.

Ulcerul venos, definit prin pierderea de substanță dermo-

hipodermică, survenită la un bolnav cu insuficiență venoasă cronică, evoluează cronic în lipsa tratamentului, fără tendință la vindecare spontană. El reprezintă cca. 75% din ulcerele cronice de gambă și interesează aproximativ 1% din populația adultă. Au fost detaliate atât tratamentele clasice - conținția elastică, terapia general (hemoreologice, flebotonice), tratamentul local (detersie, granulare, epitelizare) cât și chirurgia ulcerului venos.

Starea de hipercoagulabilitate, una din componentele Triadei descrisă de Virchow încă din 1856 ca fiind favorizantă pentru apariția trombozei venoase (staza venoasă-leziunea peretelui vascular-starea procoagulantă) și care este și astăzi în actualitate a fost prezentată de către Conf. Dr. D. Coriu, șef Secția Clinică Hematologie I, Institutul Clinic Fundeni.

Embolia pulmonară (EP), complicație cu risc fatal în lipsa tratamentului anticoagulant, a fost prezentată de Prof. Dr. Vlad Iliescu. A fost accentuat tratamentul intervențional și chirurgical al EP, selecția pacienților cât și tehnica chirurgicală, exemplificată prin cazuri rezolvate în Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare "Prof. Dr. CC Iliescu".

În încheiere, Prof. Dr. Carmen Ginghină a prezentat lucrarea "Noile anticoagulante: ce loc ocupă în tratamentul tromboembolismului venos", o temă extrem de actuală ce oferă promisiunea de confort a noilor anticoagulante orale, însă mai rămân întrebări legate de utilizarea acestuia în condiții de siguranță și punerea în aplicare în practica clinică. Noile anticoagulante orale care blochează selectiv factori cheie în cascada coagulării sunt în curs de dezvoltare, fie ținta directă a trombinei (dabigatran) sau al Factorului Xa (rivaroxaban, apixaban, edoxaban) și tind să aibă mai multe proprietăți farmacocinetice previzibile, eficacitate superioară și siguranță, cu avantajul de a putea fi administrate și pe cale orală pentru prevenirea accidentului vascular cerebral în fibrilația atrială precum și în tratamentul și profilaxia secundară a tromboembolismului venos.

Cursul a fost însoțit de un caiet de curs conținând principalele diapozitive selecționate de către lectori. Cursul a fost inclus în programul național de Educație Medicală Continuă al Colegiului Medicilor din România, fiind cotate cu 5 credite.

Realizându-și obiectivele principale, cursul a creat cadrul pentru alte manifestări științifice interdisciplinare care să discute între specialiști problematica complexă a pacientului cu boală venoasă.

În concluzie, prin întreaga sa desfășurare, precum și prin porțile deschise spre noi colaborări, considerăm ca Workshopul "Boala Tromboembolică" a reprezentat un succes care merită continuat.



Dr. Mihaela Sălăgean

Congresului Național de Medicină Internă 28-31 martie 2012, Călimanești – Căciulata

În perioada 28-31 martie 2012 s-a desfășurat a XII-a ediție a Congresului Național de Medicină Internă (CNMI) în locația devenită deja tradițională de la Călimanești – Căciulata. Cu o organizare care a înregistrat progrese remarcabile de la un an la altul, și ediția de anul acesta a înregistrat un număr mare de participanți de ~1500 medici. Congresul a fost structurat în mese rotunde, conferințe, simpozioane, cazuri clinice, lucrări originale, care au atras prin temele prezentate. Sesiunea tinerilor interniști a fost extrem de incitantă, rezidenții de Medicină Internă sau din alte specialități fiind încurajați să-și prezinte cercetările originale sau cazuri clinice mai deosebite. De altfel, cele mai bune lucrări au fost premiate – premii pentru “Tineri Interniști”, premii pentru “Cazuri clinice” și premii pentru “Lucrări originale”.

Un moment cu o încărcătură emoțională deosebită a fost reprezentat de Sediința omagială “Acad. Prof. Dr. Ioan Emil Bruckner – 100 ani de la naștere” moderată de prof. L. Gherasim și prof. R. Voiosu, în care o parte dintre cei care l-au cunoscut, i-au fost studenți sau colaboratori dlui prof. Ioan Emil Bruckner ne-au împărtășit impresii, făcându-ne să regretăm că nu am fost și noi elevii dânsului.

Cardiologia a fost bogat reprezentată la Congresul Național de Medicină Internă 2012 chiar din prima zi când s-au desfășurat cursurile pre-congres: “HTA – actualități” (moderatori: prof. C. Arsenescu Georgescu, M. Cintează), “Insuficiența cardiacă în practica curentă” (moderator: prof. D. Bartoș), “Actualități în sindromul metabolic” (moderator conf. Fl. Mitu). Printre simpozioanele care s-au bucurat de un număr mare de participanți, chiar dacă au început matinal și s-au terminat seara târziu, s-a numărat și simpozionul comun între Societatea Română de Medicină Internă și Alianța Română de Combatare a Hipertensiunii Arteriale (ARCHA). Structurat în trei părți, simpozionul a încercat să acopere arii largi din domeniul HTA, începând de la evaluarea riscului cardiovascular, trecând ulterior prin patogenie și aspecte terapeutice. Reținem astfel câteva conferințe care au suscitât interes deosebit: “Managementul HTA în accidentul vascular cerebral acut” (prof. O. Băjenaru), “HTA și sarcina” (prof. M. Muraru), “HTA rezistentă, realitate sau mit?” (prof. I. Bruckner), “Exista un bolnav hipertensiv universal? Terapii specifice nișelor din HTA” (prof. M. Cintează).

SRMI a desfășurat simpozioane comune și cu alte societăți Naționale – Societatea Română de HTA, Societatea Română de Hematologie, Societatea Română de Hemostază. A existat de asemenea un simpozion comun SRMI – SMRUK (Societatea Medicilor Români din UK) care a dezbătut sistemul medical britanic versus sistemul medical românesc.

Au fost de asemenea dezbătute teme de interes din domeniul gastroenterologiei, reumatologiei, hematologiei, pneumologiei, alergologiei, toxicologiei.

Una dintre noutățile congresului a fost și crearea unor grupuri de lucru, cu scopul implicării unui număr cât mai mare de membrii în activitățile SRMI. Astfel, au fost înființate: Grupul de Lucru pentru “Evaluarea calității tratamentului” – președinte dr. Cristian Băicuș, secretar dr. Adrian Ionescu; Grupul de Lucru “Interfețe în practica medicală” – președinte dr. Ioana Alexa, secretar dr. Poliana Leru; Grupul de Lucru “Educația în Medicină Internă” – președinte dr. Florin Mitu, secretar dr. Corina Dima-Cozma.

Alături de programul științific, și programul social și-a atras simpatizanți prin participarea la fitness sinergetic în cadrul programului de învioreare de dimineață sau la demonstrația culinară fără foc organizată de Ligia Pop.

Al XII-lea Congres Național de Medicină Internă a reprezentat o manifestare deosebită atât din punct de vedere științific, cât și organizatoric.

Dr. Elisabeta Bădilă



Ziua Națională a Prevenției Cardiovasculare



Fundația Română a Inimii a sărbătorit, duminică, 12 februarie 2012, la Băneasa Shopping City, **Ziua Națională a Prevenției Cardiovasculare**, apreciată de către **European Heart Network** drept o inițiativă unică în spațiul european.

Evenimentul a avut rolul de a promova măsurile de prevenție pentru a reduce impactul bolilor cardiovasculare prin sensibilizarea și conștientizarea populației privind riscul cumulului de factori de risc cardiovascular.

Sub sloganul **“Pretuiește-ți Inima”** cei peste 2000 de participanți și-au putut calcula riscul de boală cardiovasculară cu ajutorul celor șapte medici cardiologi, folosind **Testul Cartonașelor**, o aplicație bazată pe HeartScore (www.soscario.ro) și au primit premii în vouchere ce au putut fi folosite pentru achiziționarea de **articole sportive**.

S-a încheiat astfel cea de a doua etapă a campaniei **SOS Cardio – Atenție! Risc Cardiovascular!** ce a avut ca rezultate:

- ✓ Spotul TV a fost vizionat de peste **2.000.000 de persoane** cu vârste cuprinse între 45 și 70 de ani
- ✓ Conferințele de presă au făcut ca mesajul transmis prin mass-media să ajungă la peste **1.800.000 de persoane**
- ✓ Site-ul www.soscario.ro a avut peste **12.000.000 de afisări** și aproape **30.000 de teste completate**
- ✓ Call Center-ul a înregistrat aproximativ **3500 de telefoane din partea celor interesați de evaluarea riscului cardiovascular**

Fundația Română a Inimii și-a propus ca până în vară să continue campania **SOS Cardio – Atenție! Risc Cardiovascular!** în principal prin intermediul online.

Prof.dr. Dan Gaiță



Balul Inimii 2012

În premieră, **Fundația Română a Inimii și Societatea Română de Cardiologie** au organizat vineri 10 februarie 2012 la Radisson-Blu din București **Balul Inimii, eveniment cu caracter caritabil**, ce a avut ca scop aducerea în atenția invitaților, factori de decizie din sistemul medical, politic și mass-media, importanța măsurilor de prevenție pentru reducerea mortalității cauzate de bolile cardiovasculare.

S-au sărbătorit cu acest prilej și împlinirea a **3 ani de la constituirea Forumului Național de Prevenție a Bolilor Cardiovasculare** și **2 ani de la lansarea Fundației Române a Inimii**.

La ceremonie au participat **personalități de marcă din domeniul medical**, președinți ai societăților medicale implicate în **Forumul Național de Prevenție Cardiovasculară**, reprezentanți ai Ministerului Sănătății, ai Ministerului Educației Cercetării Tineretului și Sportului, ai Parlamentului României și Parlamentului European, persoane publice și parteneri de afaceri.

Invitații speciali ai evenimentului au fost **Dr. Hans Stam – Președinte European Heart Network** și **Dr. Michael O'Shea – C.E.O. Irish Heart Foundation (Membru al Board-ului European Heart Network)**, alături de maestrul **Razvan Mazilu**, care a încântat audiența cu momentele de



dans prezentate. Evenimentul a fost prezentat de **Dan Negru**, susținător constant și fervent al proiectelor Fundației.

Fundația Română a Inimii mulțumește cu acest prilej tuturor participanților pentru implicarea și generozitatea de care au dat dovadă.

Prof.dr. Dan Gaiță

Agenda Inimii Tale!

Fundația Română a Inimii a lansat în premieră „**Agenda Inimii Tale**” – un material educativ, structurat după dovezile științifice moderne, dar cu mesaje atent formulate pentru a fi ușor de parcurs, de înțeles și de pus în practică de către toți cei care vor să-și optimizeze stilul de viață.

Agenda Inimii Tale vine în continuarea mesajelor și activităților de promovare a unui stil de viață sănătos, fiind un ajutor zilnic în menținerea greutateii corporale în special prin încurajarea unei alimentații echilibrate (în care consumul de legume și fructe joacă un rol central) și al menținerii unui echilibru între activitatea fizică și perioadele de odihnă - bineînțeles în condițiile lipsei totale a fumatului activ sau pasiv.

Cu un tiraj inițial de **60.000** de exemplare, Agenda Inimii Tale este distribuită prin intermediul farmaciilor (prin parteneriatul cu Colegiul Farmaciștilor din România) și al medicilor cardiologi atât pacienților cu risc înalt, cât și celor care doresc să-și mențină scăzut riscul de boală cardiovasculară.

Practica și ușor de parcurs din punct de vedere al mesajelor transmise și al soluțiilor propuse, „**Agenda Inimii Tale**” este gata pentru a fi un promotor al sănătății, oferit din partea cardiologilor români. **Din inima!:)**

Prof.dr. Dan Gaiță



ZILELE INSUFICIENȚEI CARDIACE

8-13 mai 2012, Brașov-București

Inițiativă europeană, lansată în urma cu 3 ani de Asociația Europeană de Insuficiență Cardiacă și marcată în urmă cu un an și de Societatea Română de Cardiologie, Zilele Insuficienței Cardiace a fost celebrată cu fast în acest an, sub directa coordonare a Fundației Române a Inimii!

Într-o desfășurare de forțe comparabilă doar cu Ziua Mondială a Inimii, Zilele Insuficienței Cardiace și-au propus în acest an nu doar să informeze și să evalueze într-un mod profesionist, dar în același timp să câștige Marele Premiu al Asociației Europene de Insuficiență Cardiacă, oferit și în acest an celei mai complete și eficiente campanii naționale...

Conferința de Presă la Artmark în București în 8 mai, sesiuni științifice și alergări matinale dedicate evenimentului la Poiana Brașov în 11 și 12 mai, sărbătorire în Piața Sfatului din Brașov în 12 mai și în Parcul Titan din București în 13 mai, spoturi video, sesiuni interactive pentru evidențierea diferențelor dintre puls și tensiunea arterială, seminarii pentru popularizarea semnelor și simptomelor insuficienței cardiace, sute de persoane evaluate, pliante de informare și o super-aplicație trimisă pentru jurizare la Belgrad, așa arată pe scurt,



sarabanda evenimentului ce a avut ca leit-motiv „Frecvența cardiacă este măsura sănătății tale”!

Pentru implicarea activă a participanților, au fost organizate și ateliere de dans – zumba, break dance și street dance.

Ne pregătim deja, din punct de vedere conceptual, pentru sărbătorirea Zilelor Insuficienței Cardiace din 2013...dar cu un ochi stăm pe Belgrad unde se decide premiantul din acest an!

Prof.dr.Dan Gaiță

GRUPUL DE LUCRU DE CARDIOLOGIE PREVENTIVĂ ȘI RECUPERARE

Testul de efort-vedeta, dar și despre noul ghid de prevenție, despre obezitate și despre scoruri de risc

Mai întâi a fost festivitatea de deschidere. Moment asociat de obicei, la diverse manifestări, cu discursuri de complezență și cu un oarecare aer festiv, deschiderea actualei ediții a grupurilor de lucru poate fi comparată, asta a fost senzația mea, cu o mult așteptată revedere între vechi prieteni. Numărul de participanți, discursurile de bun venit cu o scurtă prezentare a programului și a momentelor de interes, din partea președintelui societății și a președinților de grupuri de lucru, au întărit impresia de întâlnire de familie. Și pentru că vorbim de familie și de valorile perene, grupul nostru a folosit prilejul acestei întâlniri pentru a omagia pe unul dintre înaintași în ceea ce privește activitatea de prevenție, inițiatorul mai multor programe de prevenire a bolilor cardiovasculare și de control a factorilor de risc, unele dintre aceste programe însușite în timp ca poziții oficiale ale Societății Române de Cardiologie, și anume pe domnul doctor Gheorghe Nandriș din Sibiu, căruia i s-a decernat, din partea grupului nostru de lucru, premiul de excelență pe anul în curs pentru „efortul constant în promovarea bolilor cardiovasculare”. Cum spuneam și în revista grupului nostru „Precipio, recuperatio”, alături de amploarea activității și entuziasmul său, ne-a impresionat și modestia și frumusețea gândurilor exprimate de domnia sa: ”Toate sunt deșertăciuni. Singurul lucru care contează este frumusețea luptei”.



Dl. doctor Nandriș (în centru), alături de membri ai nucleului grupului nostru de lucru

Și au început sesiunile. Prima noastră sesiune a abordat o temă de actualitate :”Generatia XXL”, importanța obezității ca factor de risc și măsurile de combatere și reducere a sa; o trecere în revistă a fiziopatologiei și a cercetărilor din domeniu, cu sublinierea rolului adipokinelor, a fost prezentată de dna. conf. Dana Pop, apoi dl. prof. Zdrengea a dezbătut rolul exercițiului fizic, un subiect cu multe controverse și care a generat discuții

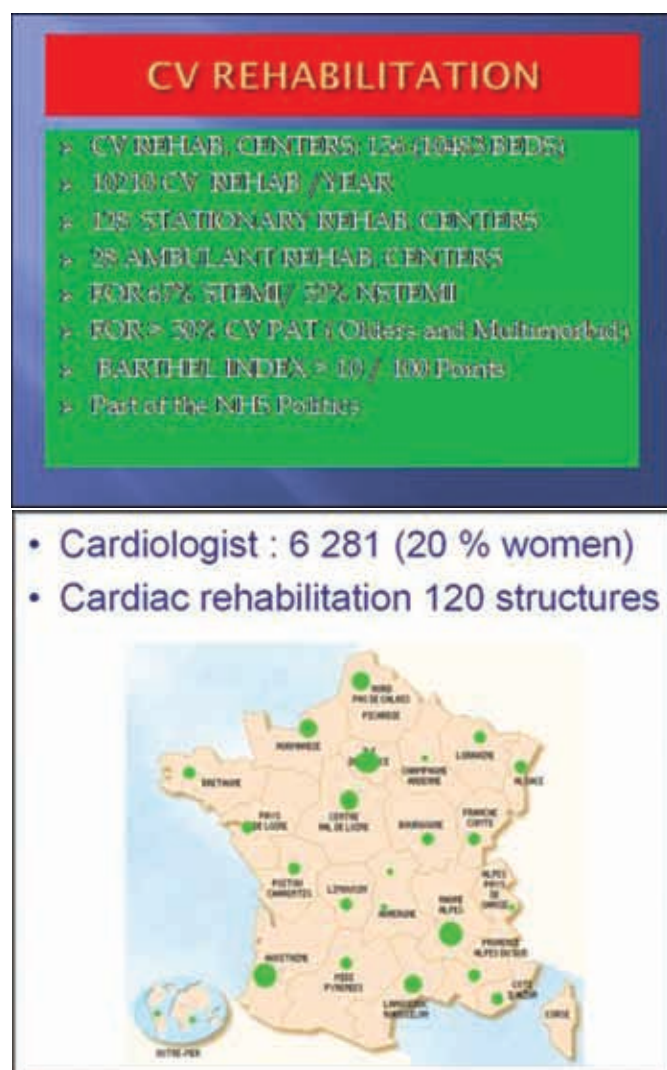
și comentarii interesante; dr. Mencinopschi a încercat o descriere poate prea exhaustivă a relației dintre calitatea alimentului și nutriționism, sesiunea fiind încheiată de dl.profesor Apetrei cu dezbaterile despre „Paradoxul obezității”.



Ziua de vineri, 11 mai, a fost o zi plină. După crosul de dimineață, organizat de nou înființatul Athletic CardioClub (manifestare în toată regula, cu filmarea integrală a cursei cu două camere mobile, puncte de „alimentare”, panglică de finish, interviuri etc.), au urmat sesiunile de dimineață. Recuperarea cardiovasculară continuă să fie o problemă aproape nerezolvată la noi în țară. Deși în recentul studiu pe tema recuperării la nivel european țara noastră raporta o proporție de 10% dintre pacienții cu indicație pentru recuperare ca fiind admiși în programele de recuperare, în realitate nevoile sunt mult deasupra ofertei, care se rezumă la doar 6 centre tradiționale, și acestea cu o activitate restrânsă de la un an la altul. De altfel, ideea sensibilizării publicului și a factorilor decizionali a stat și la ideea programării unei

sesiuni cu titlul „Recuperarea cardiovasculară- care este cel mai bun model pentru România?”. Au fost discutate 3 modele, cel local (Timișoara)-prezentare făcută de dl.prof.Dan Gaiță, modelul german, prezentare realizată de colega noastră Oana Istrătescu, în prezent la Bad Oeyhausen și modelul francez, „susținut” de Marie Christine Iliou, președinta Grupului de exercițiu fizic, recuperare și sport din cadrul Societății Franceze de Cardiologie. Prezentăm mai jos doar câte un diapozitiv din conferințele colegelor noastre, pentru ca să vă dați seama de dimensiunea problemei și de decalajul uriaș pe care îl avem, care nu poate fi surmontat cu organizarea actuală, oricât de entuziaști ar fi cei din grupul nostru de prevenție.

O soluție de „avarie” ar putea fi reprezentată de dezvoltarea recuperării la domiciliu, în principal la pacienții cu risc mediu și scăzut, ca și la cei cu insuficiență cardiacă, prin dezvoltarea rețelei asistentelor de teritoriu, activitate a cărei eficiență a fost dovedită în diverse studii, cel mai reprezentativ fiind EuroAction, ca și prin redactarea unui Manual al pacientului cardiac, după modelul „Heart Manual” dezvoltat în Marea Britanie și în unele țări nordice, dar și în Italia și Olanda, spre exemplu, idei subliniate în conferința subsemnatului.



Programul sesiunii a fost întregit cu „Evaluarea pacienților care intră într-un program de recuperare”(conf.F. Mitu) și o trecere în revistă a caracteristicilor pacienților din programul STEMI, prezentare atrăgătoare făcută de dl.dr.Tatu-Chițoiu. Scopul acestei ultime prezentări a fost acela de a sublinia încă o dată discrepanța dintre cerere (2000 de cazuri de IMA în primele 4 luni, preconizate 6000 în anul curent) și ofertă și necesitatea revigorării acestui sector în care am avut o tradiție pe care nu o valorificăm încă suficient.

Sesiunea de după-amiază a fost dedicată interpretării practice a testului de efort și a avut un succes care, să fim sinceri, ne-a depășit ușor așteptările, dar asta demonstrează că testul de efort rămâne, în ciuda vârstei (sau poate tocmai de aceea) vedeta metodelor de diagnostic și evaluare noninvazive. Sesiunea, moderată de dna prof.Ginghină și de dl prof. Zdrengea, a adus în discuție testul de efort ECG în scop diagnostic și în scop de evaluare, testul de mers de 6 minute, o pledoarie pentru o investigație aparent banală, dar care iată, pusă în valoare cum trebuie (dna prof.Ginghină) pare de neînlocuit și ce este mai important, este accesibilă tuturor; scintigrama de stres și valoarea ei deosebită în elucidarea cazurilor dificil de interpretat doar pe baza testului ECG a fost demonstrată de dna. dr. Ana Frunteletă, iar ecografia de stres prezentată prin exemplificări (doar eram la un atelier practic) de către colega noastră Monica Roșca a completat tabloul familiei testelor de efort.

Finalul sesiunii a fost „ocupat” de realizarea practică a unui test de efort cardiopulmonar, cu sprijinul firmei Hellimed care a făcut efortul de a deplasa logistica necesară și...pacientul, testul fiind comentat și analizat de invitata noastră din Franța și de subsemnatul. Opiniile, comentariile și audiența bună ne fac să ne gândim deja la realizarea unei noi ediții a atelierului practic de testare de efort.



În cea de a doua sesiune a după amiezii s-a discutat despre riscul cardiovascular privit din diverse perspective. De altfel, titlul sesiunii sublinia acest lucru : „Evaluarea riscului. Care risc?”. A fost prilejul prezentării noutăților din noul ghid european de prevenție „lansat” cu nici o săptămână în urmă la Dublin, de către dna dr. Kulcsar (referiri la noul ghid au făcut în prezentările lor din alte sesiuni și alți membri ai grupului, Florin Mitu și D.Zdrengea); a urmat apoi o comparație între diferite scoruri de risc (Procam, Framingham, Assign) realizată de dl.prof Mircea Popescu și ulterior scoruri de risc în diabet și sdr. metabolic (dna dr. Suceveanu), ambii co-moderatori ai acestei sesiuni.



Programul a fost întregit de prezentarea practică referitoare la afectarea subclinică de organ, „specialistul” nostru în domeniu fiind dl.dr. Mircea Iurciuc. Iar A.Tase a încercat să sintetizeze, în stilul caracteristic, importanța factorilor de mediu asupra evoluției bolilor cardiovasculare, pornind ca premisă de la un important studiu epidemiologic coordonat de Yusuf și prezentat în premieră anul trecut la ediția EuroPrevent de la Geneva. Mai remarcăm intervențiile membrilor grupului nostru de lucru în sesiunea comună cu grupul de „Ateroscleroză și aterotromboză” privind dislipidemiile: tratamentul la copii, subiect delicat și care lasă încă loc la dezbateri (prof Zdrenghea) și „realitatea constituită de sdr. metabolic”, subiect preferat al dlui conf. Mitu care are mai multe publicații pe acest subiect.

Nu putem încheia fără să amintim și partea noastră din pentagonul de la intrare în care îndemnam pe toată lumea la mișcare, ca mijloc simplu și eficient în prevenția, atât primară, cât și secundară a bolilor cardiovasculare, cu imagini din activitatea noastră curentă (spital, cursuri SRC, revista grupului), cât și apariția primului număr pe hârtie a revistei grupului nostru, „Preventio, recuperatio” (din latină: a preveni, a recupera), ajunsă la apariția cu numărul 10. Sigur, mulțumirile noastre se îndreaptă, pentru sprijinul acordat, către compania Media Med Publicis (Ileana Penea și colaboratorii).

A fost, după părerea noastră, una dintre cele mai reușite ediții ale Conferinței Grupurilor de lucru (numărul mare și constant de participanți, aproape 900, spune și el mult), iar interesul arătat fiecăreia dintre sesiunile patronate de noi nu

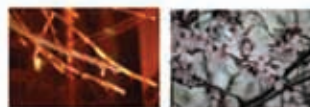


PRECIPIO, RECUPERATIO

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE CARDIOLOGIE
GRUPUL DE LUCRU „CARDIOLOGIE PREVENTIVĂ”

№ 9-10, Iunie-Iulie
Aprilie 2012

„Singurul lucru care contrazică este frumusețea lui”



„Singurul lucru care contrazică este frumusețea lui”
„Singurul lucru care contrazică este frumusețea lui”
„Singurul lucru care contrazică este frumusețea lui”

„Singurul lucru care contrazică este frumusețea lui”
„Singurul lucru care contrazică este frumusețea lui”
„Singurul lucru care contrazică este frumusețea lui”



poate decât să ne bucure și să ne oblige pe mai departe.

Dr. Daniel Gherasim

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A GRUPURILOR DE LUCRU

10-12 MAI 2012

Ana Hotels - Sport, Poiana Brașov

GRUPUL DE LUCRU DE CARDIOPATIE ISCHEMICĂ

Participarea Grupului de Lucru de Cardiopatie Ischemică din cadrul Conferinței Naționale a Grupurilor de Lucru, desfășurată în acest an la Poiana Brașov în perioada 10-12 mai 2012, a constat în organizarea a patru sesiuni cu caracter practic – patru sesiuni de cazuri clinice complexe – comentate prin prezentări teoretice în care s-au discutat subiecte de actualitate cu implicații prognostice și terapeutice.

O sesiune de mare interes moderată de Prof. Dr. Cezar Macarie și de Dr. Gheorghe Cerin a avut drept temă abordarea pacientului coronarian complex **”Insuficiența mitrală ischemică: de la mecanismele remodelării și ecografie, la intervenția chirurgicală în direct”**. Aceasta a fost realizată cu ajutorul chirurgilor cardio-vasculari și a cardiologilor de la Clinica “San Gaudenzio” din Novara, Italia.

După o scurtă introducere privind relația dintre remodelarea ventriculară și mitrala ischemică realizată de Prof. Dr. C. Macarie, a fost prezentat de către Dr. A. Popa cazul unui pacient cu multipli factori de risc cardiovascular, cu boală triconariană, afectare sistolică severă de ventricul stâng și regurgitare mitrală severă. By-pass-ul aorto-coronarian și corecția regurgitării mitrale a fost transmis “live” din sala operatorie de la Novara și a fost realizată de echipa operatorie a Dr. Marco Diena. Imaginile ecocardiografice transesofagiene intraoperatorii au fost realizate și prezentate de Dr. Diana Benea. Mecanismele insuficienței mitrale ischemice au fost clarificate de către Prof. Dr. C. Macarie, iar rolul ecocardiografiei în planificarea intervenției chirurgicale la bolnavul cu insuficiență mitrală ischemică a fost susținut de către Dr. G. Cerin. “Abordarea chirurgicală a valvei mitrale ischemice: când și cum reparăm? când protezăm?” a fost prezentată de către Dr. T. Cebotaru, chirurg cardiovascular, sesiunea fiind urmată la final de discuții atât cu sala operatorie de la Novara cât și cu participanții din sală. Sesiunea a fost audiată de numeroși participanți care au dovedit interes pentru temele abordate.

Un subiect extrem de actual, aflat la interfața a două specialități - cardiologie și reumatologie **”Inflamația sistemică în boala coronară: patogenie, semnificație clinică și tratament”** a fost moderat de către Prof. Dr. G. A. Dan și Prof. Dr. Doina Dimulescu. Cazul a fost prezentat de Conf. Dr. Ș. Bălănescu, caz în care asocierea bolii coronariene cu poliartrita reumatoidă a ridicat probleme în ceea ce privește patogenia aterosclerozei în bolile auto-imune (Conf. Dr. Ș. Bălănescu), rolul inflamației în patogenia bolii coronare “clasice” (Prof. Dr. Doina Dimulescu), evaluarea riscului cardiovascular în poliartrita reumatoidă (Conf. Dr. Mihai Bojincă) și tratamentul inflamației în prevenția primară a bolii

coronare (Prof. Dr. G. A. Dan). Discuțiile la finalul prezentării cazului au fost ample și cu un real beneficiu pentru practica curentă.

Sesiunea **”Evaluarea riscului de revascularizare la pacientul coronarian multivascular”** a cuprins prezentarea de către Dr. Mihaela Sălăgean a unui caz



de infarct miocardic cu supradenivelare de segment ST la 2 ore de la debut, tratat cu PCI primară și implantare de stent la nivelul leziunii răspunzătoare de infarct pe fondul bolii triconariene, urmată ulterior de tromboză acută de stent și angor precoce postinfarct și rezolvarea celorlalte leziuni coronariene prin by-pass aorto-coronarian. Moderatorii sesiunii au fost Dl. Prof. E. Apetrei și Dl. Prof. R. Căpălneanu.

Evaluarea riscului vital în SCA a fost comentat de D-na Prof. Dr. Carmen Gînghină, rolul revascularizării tardive după 12 ore în STEMI a fost prezentat de Conf. Dr. A. Iancu, riscul chirurgical la pacientul multiconarian după SCA a fost discutat de Conf. Dr. H. Moldovan, iar riscurile tratamentului anti-trombotic la revascularizarea SCA au fost lămurite de Prof. Dr. R. Căpălneanu. Problemele dificile de decizie intervențională, chirurgicală sau de tratament medicamentos ale cazului au fost minuțios elucidate de către lectori și comentate în panel cu moderatorii și participanții.

Ultima sesiune organizată de Grupul de Lucru de Cardiopatie Ischemică a fost extrem de bine primită de către participanți, având în vedere subiectul tulburărilor de ritm în programul Conferinței, lucru de altfel justificat, având în vedere atât importanța acestui subiect în cadrul patologiei cardiace cât și progresele importante făcute în ultimii ani în acest domeniu.

Sesiunea **”Pacientul ischemic cu aritmii ventriculare severe: explorare, diagnostic și tratament”** a fost moderată de către Conf. Dr. Ș. Bălănescu și Prof. Dr. D. Dobreanu, iar cazul a fost introdus de Dr. Ș. Bogdan. Au fost aduse în atenția audienței actualități privind metodele de diagnostic și evaluarea riscului vital (Dr. Al. Deutsch), rolul revascularizării la pacientul cu aritmii ventriculare ischemice (Conf. Dr. Ș. Bălănescu), tratamentul prin ablație cu radiofrecvență (Dr. D. Cozma), indicația de defibrilator implantabil (Prof. Dr. D. Dobreanu), toate aceste prezentări având caracter practic, utile în clinica de zi cu zi și au adus informații din ghiduri la practica medicală. Discuțiile cu sala și concluziile moderatorilor au fost extrem de incitante, cazul clinic fiind amplu discutat cu participanții ceea ce a generat dinamism în desfășurarea sesiunii.

Considerăm că cele patru sesiuni organizate de GLCI și-au îndeplinit cu succes obiectivul propus, acela de a aduce în fața audienței probleme clinice de interes și de decizie dificilă și dorim să mulțumim lectorilor care au prezentat lucrări de un înalt nivel științific, precum și tuturor participanților care au contribuit la reușita reuniunii.

Dr. Mihaela Sălăgean



GRUPUL DE LUCRU DE CARDIOLOGIE INVAZIVĂ

Cea de-a 7-a Conferință Națională a Grupurilor de Lucru ale Societății Naționale de Cardiologie a întâmpinat participanții în Poiana Brașov. Grupul de Lucru Cardiologie intervențională a fost foarte activ, iar temele abordate au fost de mare actualitate, fiind apreciate de participanți.

Prima conferință a avut început vineri ora 16:00 a fost prezidată de către dr. Ș. Moț și dr. V. Iliescu și a reunit lectori cu experiență din mai multe specialități, datorită temei dezbătute: Revascularizarea miocardului. Prima prezentare a dezbătut "Sindromul coronarian acut cu leziune semnificativă de left main", opinia intervenționistului fiind prezentată de dr. L. Zarma, iar opinia chirurgului de dr. V. Iliescu. Conferința a atins teme de maximă actualitate ca „PCI după bypass aortocoronarian” prezentată de dr. M. Slovenski, "Revascularizarea miocardică completă- singura acceptabilă” prezentată de dr. D. Olinic și "Noutăți în stentarea coronariană” prezentată de dr. I. Benedek.

Vineri a fost o zi foarte încărcată pentru Grupul de Lucru Cardiologie Intervențională cu 4 conferințe, două dintre ele fiind împreună cu colegii de la Grupul de Lucru Cardiologie de Urgență. Prima conferință a zilei "STEMI de la practică la teorie" a abordat mai multe teme de mare interes, "Particularități în diagnosticul ECG" prezentată de Prof. Univ. Dr. Carmen Gînghină, "Revascularizare complex la un bolnav în STEMI" prezentată de dr. I. Nedelciuc, "Revascularizare la un bolnav multivascular" prezentată de dr. Rodica Niculescu, "Tromboza precoce de stent după PCI primară: The Phantom Menace" prezentată de dr. Ș. Moț și "STEMI" prezentată de dr. I. Benedek. Sesiunea a fost încărcată de informație medicală de maximă actualitate și interes, reușind să atingă puncte importante în diagnosticul și terapia infarctului miocardic acut. În paralel, în altă sală s-a abordat o altă temă de mare interes: "Ischemia cronică critic la piciorul diabetic"(prezidată de dr. M. Croitoru- președintele Grupului de Lucru Cardiologie Intervențională). Lectori din mai multe specialități au dezbătut opțiunile terapeutice în terapia ischemiei cronice a piciorului diabetic, "Intervenția farmacologică în tratamentul ischemiei cornice critice la bolnavul diabetic" a fost prezentată de dr. Mihaela Sălăgean, "Rolul tratamentului intervențional" a fost prezentat de dr. P. Platon, "Rolul tratamentului chirurgical" a fost prezentat de dr. S. Băila, iar noile tendințe au fost prezentate de dr. M. Croitoru.

După-amiaza au avut loc cele două ședințe comune cu colegii de la Grupul de Lucru Cardiologie de Urgență. Prima ședință comună a avut ca temă "Tratamentul STEMI și NSTEMI în lumina ghidurilor ESC: ce va mai fi nou în 2012". Dr. G. Tatu-Chițoiu a prezentat programul RO-STEMI, aceasta sesiune trecând în revistă situația actuală în cadrul programului din perspectiva tratamentului intervențional și a importanței

tratamentului antiagregant și anticoagulant cât și aspecte legate de viitorul și posibilitățile de dezvoltare în terapia sindroamelor coronariene acute.

În cadrul sesiunii STENT FOR LIFE s-a organizat o masă rotundă, care i-a avut ca moderatori pe dr. R. Arafat și dr. D. Deleanu. La masa rotundă de la ora 1900 s-au discutat probleme de actualitate ca: stabilirea unei bibliografii unice pentru toate centrele care pregătesc cardiologi intervenționiști, intrarea sau reactivarea unor noi centre în programul de pregătire a cardiologilor intervenționiști (ex Craiova, Brașov, Constanța), o dezvoltare corectă a conduitei în faza de prespital și s-au propus teme pentru congresul din toamnă.

Dr. Radu Razvan

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A GRUPURILOR DE LUCRU

10-12 MAI 2012

Ana Hotels - Sport, Poiana Brașov

GRUPUL DE LUCRU DE CARDIOLOGIE DE URGENȚĂ

“Prețuim inima !”

Într-o locație inspirat aleasă - Ana Hotels, Sport, Poiana Brașov - Conferința Națională a Grupurilor de Lucru 2012 a reunit și numeroși specialiști interesați de zona de urgență a cardiologiei. Propunerile Grupului de Lucru Cardiologie de Urgență au constatat din patru teme generoase: managementul trombembolismului pulmonar în situații speciale, tratamentul STEMI și NSTEMI în lumina Ghidurilor ESC, masa rotundă: puncte nevralgice în programul STEMI (sesiune “Stent for life” împreună cu Grupul de Lucru Cardiologie Intervențională), Ghidul ECR 2010 : resuscitarea cardio-respiratorie în situații speciale și workshop-ul “USTIC/USTACC: cum e la voi, cum e la noi, cum e la ei?” Două personalități europene, prof. dr. Yonathan Hasin (Israel) fondatorul și primul președinte al Acute Cardiac Care WG al European Society of Cardiology și prof. dr. Christiaan Vrints (Belgia) actualul președinte al acestui Grup de Lucru al ESC au onorat invitația de a participa la două dintre sesiunile noastre.

Sesiunea referitoare la “managementul TEP” în sarcină (Diana Tănț, Brașov), în neoplazie (A. Nechita, București), în prezența trombilor în cordul drept (A. Petriș, Iași) și în trombocitopenia heparin-indusă (L. Șorodoc, Iași) a trecut în revistă particularitățile de diagnostic, de evoluție și de tratament al acestor situații particulare. A doua zi a debutat frenetic cu un cros organizat de către **Romanian Athletic CardioClub** (Ro-ACC), prima asociație sportivă a medicilor cardiologi cu misiunea de a promova sportul ca mijloc de prevenție a bolilor cardiovasculare. Membrii fondatori și susținători ai Ro-ACC au primit diplome și medalii în cadrul lansării oficiale a clubului.

Una dintre sesiunile comune ale Grupurilor de Lucru Cardiologie de Urgență și Cardiologie Intervențională a încercat să lamurească o serie de aspecte referitoare la tratamentul actual al STEMI și NSTEMI în lumina Ghidurilor ESC analizând “Ro-STEMI. Unde suntem acum?” (G. Tatu-Chițoiu, București), STEMI – tratamentul intervențional (L. Petrescu, Timișoara), prezentul și viitorul în tratamentul sindroamelor coronariene acute (cu accentuarea interesului pentru postcondiționarea ischemică) (C. Vrints, Belgia) și tratamentul antiagregant/anticoagulant în STEMI/NSTEMI (C.

Pop, Baia Mare). A doua sesiune comună a subliniat punctele nevralgice identificate în cadrul Programului Național STEMI în prezența unui panel impresionant: M. Luchian, I. Nedelciuc, I. Benedek, Ș. Moț, R. Niculescu, D. Vinereanu, F. Orțan, M. Toringhibel, L. Petrescu, C. Macarie, G. Tatu-Chițoiu și O. Chioncel. Au fost parcurse într-o atmosferă uneori efervescentă câteva teme importante: programul STEMI - rezultate 2011 (D. Vinereanu, București), situația din prespital (prezentată de către G. Tatu-Chițoiu, București), din centrele neinvazive (M. Toringhibel, Constanța), din centrele de infarct (D. Deleanu, M. Luchian, București) precum și rolul centrelor invazive private (F. Orțan, Brașov).

Particularitățile resuscitării cardio-respiratorii în diferite situații speciale cum ar fi sindroamele coronariene acute (V. Chioncel, București), sarcină (K. Babeș, Oradea), post-chirurgie cardiacă (A. Stanca, Cluj-Napoca) și din electrocuție (A. Petriș, Iași) au stârnit interesul unei audiențe numeroase.

O temă de mare actualitate care își așteaptă în continuare reflectarea în practica de zi cu zi este cea referitoare la situația USTIC/USTACC în România. Prof. dr. Y. Hasin a prezentat în cadrul acestei sesiuni situația ideală, actuală și de viitor al acestor terapii intensive cardiace (și nu doar coronariene), C. Pop a trecut în revistă concluziile generate în urma ultimei întâlniri a membrilor ACC-WG de la Nisa (octombrie 2012) iar D. Vinereanu pașii următori de parcurs în cadrul inițiativei de a ameliora legislația actuală referitoare la USTIC/USTACC. Informațiile furnizate de către un chestionar completat în aprilie 2012 de către conducătorii a 18 USTACC-uri din România, prezentate de către G. Tatu-Chițoiu au subliniat și mai mult faptul că în acest domeniu îmbunătățirea dotării cu echipamente trebuie dublată de către eforturi susținute de ameliorare a educației medicale a tuturor actorilor (medici și asistente medicale) implicați în realizarea unui act medical de o cât mai înaltă calitate.

Prin interesul susținut demonstrat de către participanți și calitatea discuțiilor purtate în interiorul precum și în afara sălilor de conferință, întâlnirea națională a Grupurilor de Lucru din 2012 a fost o reușită.

Dr. Antoniu Petriș



GRUPUL DE LUCRU DE ATEROSCLEROZĂ ȘI ATEROTROMBOZĂ

Diversitatea și noutatea informațiilor au fost elementele principale ale sesiunilor programate la Poiana Brașov. Și nu doar pentru că motto-ul ales de noi este “*Experto crede*”, am invitat specialiști care “*să acopere*” tot continuum-ul cardiovascular – de la laborator la clinică!

Ateroscleroza subclinică – nod gordian sau cui al lui Pelelea? – s-a “jucat cu casa închisă”! Nici nu se putea altfel, deoarece se dezbătea una dintre cele mai fascinante și dinamice capitole ale cardiologiei moderne, interfața dintre dovezile științifice îndubitabile și abordarea practică – toate în numele evaluării acurate și a intervenției precoce.

Diederick. Grobbee, profesor în Utrecht, este recunoscut pentru faptul că de 2 ani este Editorul Principal al redimensionatului - “European Journal of Preventive Cardiology” – dar trebuie subliniat că cele câteva sute de articole publicate în reviste cu factor de impact îl califică pentru rolul de Director al “Research Training Course” organizat de Asociația Europeană de Prevenție și Recuperare dar îl și poziționează printre inițiatorii și specialiștii în evaluarea funcției arteriale. Venit pentru prima dată în România, Rick, așa cum îl știm noi cei din “zona de Prevenție”, a fost completat de Dragoș Vinereanu, recunoscut pentru recordul său de publicații și de experiența din acest domeniu și de Claudiu Avram care a adus mesajul celui care evaluează în mod practic funcția arterială, dar care e în același timp receptiv și informat referitor la noutățile și tendințele la nivel mondial.

Dislipidemiile: problemă veche – ghid nou! Sesiunea și-a propus să prezinte într-un format redus, elementele esențiale ale cursului “LIPS”, inițiat în acest an de Societatea Română de Cardiologie. Principalele teme dezbătute au fost pragmatic

prezentate de către Mirela Tomescu, Dumitru Zdrengea și Florin Mitu, adică de către specialiști recunoscuți în acest domeniu.

Moarte subită cardiacă și cardioprotecția – de la clinică, la cercetare și înapoi! Această sesiune este o premieră din mai multe motive:

- prima sesiune organizată de noul grup de “Cercetare Fundamentală” al Societății Române de Cardiologie, grup care coexistă fericită cu grupul de “Ateroscleroză și Aterotromboză” – Danina Muntean și Ovidiu Fira-Mlădinescu sunt primii membri ai acestui grup

- prima sesiune organizată dintr-un Grant European Transfrontalier HURO (România-Ungaria)

- prima participare într-o conferință națională din România a experților din Universitatea din Szeged (Andras Varro și Norbert Jost)

- invitația la prima conferință internațională, Timișoara, 6-8 septembrie 2012

Prevenția în România – între registre și auditare europeană. Sesiunea a prilejuit bilanțul a ceea ce s-a realizat în ultimii 5 ani în România - Adelina Mihăescu a pus accentul pe proiectul EuroAspire – cu mențiunea că EuroAspire IV începe în aceste zile în România în Timișoara și București, iar Stela Iurciuc a prezentat datele preliminare din EuroCareD (reprezentat de Timișoara, Cluj și Iași) și SURF (aproape 20 de centre participante din România!).

Merită de semnalat că membrii Grupului de Lucru de “Ateroscleroză și Aterotromboză” au depășit din nou cu brio cadrul științific al Conferinței – au fost în centrul acțiunilor prilejuite de prezența Fundației Române a Inimii și de lansarea oficială a Athletic CardioClub!

Prof.Dr. Dan Gaiță



ZILELE EUROPENE ALE SOCIETĂȚII FRANCEZE DE CARDIOLOGIE

11 – 14 Ianuarie 2012, Paris



Ca în fiecare an în luna ianuarie, Parisul este gazda unui excelent congres internațional – *Journées Européennes de la Société Française de Cardiologie*. A XXII-a ediție desfășurată între 11 - 14 ianuarie 2012 a reunit peste 8000 de participanți din toate zonele științifice și geografice ale cardiologiei. Unul din elementele noi ale congresului a fost

reprezentat de interesul acordat prevenției și pacienților, prin deschiderea unei arii “*Village Prevention*” centrată pe probleme de informare și educare a pacienților.

Deja de peste 10 ani, congresul este ocazia cardiologilor români de a prezenta atât rezultate ale cercetării lor originale, cât și de a susține conferințe bazate pe expertiza lor în diverse arii ale cardiologiei. Pentru al doilea an consecutiv, congresul din acest an a fost prilejul unei sesiuni comune a Societăților Română și Franceză de Cardiologie, centrată pe efectele cardiace ale terapiilor antineoplazice. Subiectul, extrem de actual datorită creșterii importanței efectelor adverse ale terapiilor oncologice în condițiile curabilității unui mare număr de pacienți cu cancer, a atras un public foarte numeros în Amphiteatre Bordeaux. Sesiunea, moderată de dna prof. Maria Dorobanțu și prof. Jean-Jacques Monsuez, a prezentat date



generale asupra cardiotoxicității chimioterapiei (prof. Atul Pathak, Toulouse) și a imunosupresoarelor (prof. Paul Ambrosi, Marseille), precum și asupra efectelor cardiace ale radioterapiei (prof. Rodica Anghel, dr. Andreea Lăzescu); dr. Ruxandra Jurcuț a prezentat metodele de urmărire ecografică a pacienților după chimioterapie, subiect ofertant datorită dezvoltării importante a tehnicilor ecocardiografice ce permit depistarea primelor modificări subtile ale miocardului.

Prezența românească a fost ca de obicei inclusă și în programul sesiunilor de lucrări originale. Dna prof Carmen Ginghină a prezentat, în cadrul unei sesiuni dedicate valorii prognostice a markerilor vasculari, rezultatele unui studiu ecografic privind relația între disfuncția vasculară evaluată la nivel aortic prin Doppler tisular și prezența anginei cu artere coronare permeabile. Două postere au reflectat diversitatea preocupărilor științifice ale comunității cardiologice românești: dr. Adrian Gavrilă și colaboratorii cu “The prognostic value of ankle-brachial blood pressure index at hypertensive patients with or without metabolic syndrome” și dr. Silviu Stanciu și colaboratorii cu “Coronary plaque burden in asymptomatic patients with metabolic syndrome”.

Cu siguranță legătura franco-română se va reflecta și în anii următori în evenimente comune de același nivel științific organizate de ambele societăți.

Dr. Ruxandra Jurcuț





SOCIETATEA ROMÂNĂ DE CARDIOLOGIE

[Despre SRC](#)[Locuri de muncă în cardiologie](#)[Noutăți medicale](#)[e-learning](#)[Sfaturi cardio](#)[Contact](#)

Bun venit pe platforma educațională on-line a SRC

Aceasta vine în completarea activităților educative și științifice desfășurate sub egida Societății Române de Cardiologie, în scopul creșterii calității actului medical și nivelului de performanță în domeniul respectiv.



EuroPrevent

The European Meeting Place for Science in Preventive Cardiology

FROM RESEARCH TO IMPLEMENTATION 2012

Fundația Română a Inimii susținută de Societatea Română de Cardiologie a participat la Congresul EuroPrevent 2012 – Dublin, Irlanda, 3-5 Mai 2012.

DE CE?

- Pentru că Fundația Română a Inimii este cea mai activă membră a European Heart Network din Europa Centrală și de Est (coordonează activitatea acestei regiuni).
- Deoarece Coordonatorii Naționali de Prevenție Cardiovasculară (nominalizați de Societatea Română de Cardiologie) sunt lideri în raportarea și crearea de strategii de prevenție la nivel național.
- Pentru că România este constant în topul participării la EuroPrevent.



Standul FUNDAȚIEI ROMÂNE A INIMII



Prima acțiune europeană Athletic Cardio Club



Deschiderea Oficială – Master Class din cadrul Congresului EuroPrevent 2012

TEHNICI ECOCARDIOGRAFICE NOI ÎN IMAGISTICA MIOCARDICĂ

5-7 aprilie 2012, Sofia, Bulgaria

În perioada 5-7 aprilie a anului curent, sub patronajul Asociației Europene de Ecocardiografie (EAE) și cu sprijinul Societății Bulgare de Cardiologie, a avut loc în Bulgaria, la Sofia, cursul intitulat „New echocardiographic techniques for myocardial function imaging”, având un motto special, cu tenta ecologistă: „EAE teaching course goes green for the first time”, organizatorii oferind toate materialele de curs din surse reciclate / reciclabile.

Cursul, care s-a bucurat de o participare numeroasă (300 de participanți) a avut drept obiective sensibilizarea publicului față de noile tehnici ecocardiografice (analiza deformării miocardice, ecocardiografia 3D), abordând o serie de teme atât cu importanță teoretică, dar mai ales cu impact în practica curentă, fiind incluse și 2 serii de demonstrații practice.

Printre lectori, s-au numărat personalități cu experiență recunoscută în domeniu – și anume: JU Voigt (care a fost și directorul cursului), Luigi Badano, A. Fraser, Jan D’Hooge, Ruxandra Jurcuț, Bogdan Popescu, F. Rademakers, A. LaGerche T. Edvardsen, iar din partea gazdelor Krasimira Hristova și Yoto Yotov.

Prima zi a debutat cu câteva aspecte introductive pentru imagistica funcției miocardice pornind de la fiziologie și fiziopatologie („From fiber shortening to ejection” – F. Rademakers), către conceptele fizice („How to measure myocardial deformation by ultrasound” – J D’Hooge) și ajungând la practică („How to do it in the clinic-Normal patterns and pitfalls” – JU Voigt).

Cea de-a doua zi a cursului a fost structurată în 4 module tematice. În primul modul - imagistica ecografică a bolii coronariene- au fost arătate „plusurile” aduse de tehnicile

imagistice noi – 2D strain, speckle tracking în evaluarea contractilității miocardice regionale care poate fi uneori evaluată greșit la analiza 2D a imaginii, mai ales când e vorba de tulburări minore de cinetică segmentară, putând fi apreciate cu acuratețe mult mai mare atât funcția regională cât și funcția globală a ventriculului stâng („Beyond wall thickening: Deformation patterns in coronary artery disease” – JU Voigt), iar T. Edvardsen și L. Badano au prezentat rolul ecografiei de stress (2D și respectiv 3D) în evaluarea ischemiei inductibile și a viabilității miocardice.

Al doilea modul a fost dedicat funcției ventriculului drept, dr R. Jurcuț expunând particularitățile funcției ventriculului drept la pacienții cu boli congenitale și la pacienții cu hipertensiune arterială pulmonară. Tot în cadrul acestei sesiuni, K. Hristova a prezentat aspecte ale funcției ventriculului drept la pacienții cu hipertensiune arterială sistemică, iar A. La Gerche a expus modificările particulare de funcție și dimensiuni ale ventriculului drept în timpul și post-efort fizic intens.

Al treilea modul a adus în prim plan rolul imagisticii în cardiomiopatii – dezvoltând evaluarea 2D (JU Voigt) și respectiv 3D (S. Kapetanakis) a disincroniei miocardice în cardiomiopatia dilatativă ischemică și non-ischemică precum și rolul tehnicilor imagistice noi în selectarea candidaților și în predicția responderilor la resincronizare cardiacă, iar dr B. Popescu a expus aspectele fiziologice ale torsionii ventriculului stâng și modificările care survin în diferite condiții patologice.

În ultimul modul din cea de-a doua zi de curs a fost prezentată contribuția tehnicilor imagistice la evaluarea hemodinamicii (cuantificarea funcției miocardice în boala valvulară – E. Kinova) și a cuplajului ventriculo-arterial („Ventriculo-arterial coupling: clinical tools and diagnostic indications” – A. Fraser).

În ultima zi de curs, au avut loc două sesiuni: prima a fost dedicată evaluării diastolei, deformării atriale și hipertrofiei miocardice, dr B. Popescu prezentând contribuția TDI / STE în evaluarea deformării atriului stâng și modul în care acești parametri se modifică în funcție de patologia ventriculului stâng, iar cea de-a doua a focalizat asupra evaluării funcției ventriculului stâng cu sau fără contrast (incluzând ecocardiografia 3D cu contrast – S. Kapetanakis), totul fiind încununat cu o serie de 3 demonstrații practice pentru evaluarea funcției diastolice (V Yotova), evaluarea funcției atriale stângi (B. Popescu) și evaluarea disincroniei miocardice (JU Voigt).



Conf. Dr. Adriana Ilieșiu



**SOCIETATEA ROMÂNĂ
DE CARDIOLOGIE**

**Al 51-lea
Congres Național
de Cardiologie**

Sinaia / 4-6 octombrie 2012



Pentru informații:

Secretariatul Societății Române de Cardiologie

Tel/Fax: 021 250 01 00;

E-mail: office@cardioportal.ro

www.cardioportal.ro

Operator al Serviciilor Congresului:



www.mediamed.ro Tel./Fax: 031 101 32 24

www.cardioportal.ro

CONGRESUL NAȚIONAL DE CARDIOLOGIE

Casino, Hotel Internațional – Sinaia

4 – 6 octombrie 2012

INSTRUCȚIUNI PENTRU COMPLETAREA ȘI REDACTAREA REZUMATELOR:

Cerințe de redactare:

Caractere: Times New Roman 12 puncte, un rând, fără spații libere între paragrafe.

Rezumat: în limba română (cu diacritice) și engleză (obligatoriu).

Titlul: caractere bolduite, scris cu majuscule.

Numele autorilor: autorul care susține lucrarea trebuie subliniat (important pentru tipărirea ecusoanelor); nu folosiți titluri profesionale/academice.

Afilieră: instituție, oraș, țară.

Conținut rezumate:

Textul propriu-zis va conține conform standardelor internaționale: scopul lucrării; material și metodă; rezultate; concluzii.

Nu se accepta în text tabele și grafice.

Este necesară precizarea modului de prezentare a lucrării (oral/poster). Comitetul științific al Congresului își rezervă dreptul de a schimba modul de prezentare în funcție de configurația programului științific.

Pentru indexul de subiecte alegeți unul sau două indexuri din lista de subiecte.

Detalii importante:

Formularul va fi disponibil începând cu data de 26 Aprilie 2012 pe adresa www.cardiportal.ro

Rezumatele se trimit numai electronic (nu se accepta trimiterea rezumatelor prin fax sau curier).

În cazul în care doriți să trimiteți mai multe lucrări, se va completea câte un formular pentru fiecare lucrare.

Ca prim autor nu se acceptă decât maxim 2 lucrări.

Rezumatul va fi trimis împreună cu talonul de înregistrare.

Durata maximă de prezentare a lucrărilor orale este de 10 minute urmată de 5 minute de discuții.

Posterele au dimensiunea de 60 lățime/100 înălțime.

Veți fi anunțat la timp de modul și programul prezentării dumneavoastră.

Este importantă corectitudinea datelor pentru corespondență: telefon, fax, e-mail.

Data limita de primire a rezumatelor 14 Iunie 2012. După această dată nu se mai acceptă rezumate.

TAXA DE PARTICIPARE

Termen limită: 1 iunie		Termen limită: 15 iulie	
Rezidenți:	100 RON	Rezidenți:	130 RON
Membri SRC:	170 RON	Membri SRC:	220 RON
Non-membri SRC:	200 RON	Non-membri SRC:	250 RON
Însoțitori:	120 RON	Însoțitori:	120 RON

După data de 15 Iulie se fac înscrieri doar în perioada Congresului, în număr limitat, fără a garanta primirea materialelor.

Modalități de plată:

- prin virament bancar: COD IBAN: RO42 BTRL 0410 1205 M664 76XX, Banca Transilvania, Agenția pentru Medici, Cotroceni

- la sediul Societății Române de Cardiologie: Str.Avrig Nr.63, Sector 2, București

AGENDA MANIFESTĂRILOR SOCIETĂȚII ROMÂNE DE CARDIOLOGIE - 2012

IUNIE		
URGENTE CARDIOVASCULARE - ABORDARE PRACTICĂ <i>Directori de curs: dr. D. Deleanu, dr. A. Petriș, Dr. G. Tatu-Chițoiu, Dr. O.Chioncel</i>	1 iunie	Iași
IMAGISTICA BOLILOR VALVULARE <i>Directori de curs: Conf. Dr. Adriana Ilieșiu, Dr.B.A.Popescu</i>	7 iunie	București
CAZURI CLINICE COMPLEXE ÎN CARDIOPATIA ISCHEMICĂ <i>Directori de curs: Prof. Dr. Doina Dimulescu, Conf. Dr. S. Bălănescu</i>	8 iunie	București
3RD INTERNATIONAL SYNCOPE CONFERENCE: from the clinical evidence to the optimal management of the syncope Organisator: C.Podoleanu; Key speakers: Michele Brignole, A.Moya, J.C.Deharo. B.Milovanovic, R.Ciudin, Cătălina Arsenescu Georgescu, D.Dobreanu	8 iunie	Tg. Mureș
A 12 CONFERINȚĂ NAȚIONALĂ DE CARDIOLOGIE CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ	28-29 iunie	Tg. Mureș
EXPERT MEETING CARDIODIAB	28-30 iunie	Sinaia
SEPTEMBRIE		
ACTUALITĂȚI ÎN ARITMOLOGIE (ARCA 3) <i>Directori de curs: Dr.R. Vătășescu, Prof.Dr.D.Dobreanu, Prof.Dr.G.A.Dan</i>	7 septembrie	Constanța
OCTOMBRIE		
CONGRESUL NAȚIONAL DE CARDIOLOGIE	4-6 Octombrie	Sinaia
REDRISC (REDucerea RIScului Rezidual) <i>Directori de curs: Prof. Dr.Cătălina Arsenescu Georgescu, Prof. Dr.G.A.Dan, Prof. Dr.D.Vinereanu</i>	13 octombrie	Cluj
PARTICULARITĂȚI ALE BOLILOR CARDIOVASCULARE LA VÂRSTNIC (CARDIOSEN) <i>Directori de curs: Conf.Dr.F. Mitu, Dr. D. Gherasim</i>	19 octombrie	București
CAZURI CLINICE DIFICILE ÎN CARDIOLOGIA DE URGENȚĂ <i>Directori de curs: Conf.Dr.C. Pop, Dr.G. Tatu Chițoiu, Dr.A.Petriș</i>	26 octombrie	Baia Mare
LIPID SCHOOL – GHIDUL DISLIPIDEMII 2012 (LIPS) <i>Directori de curs: Prof.Dr. D. Gaiță, Prof.Dr.D.Vinereanu</i>	26 octombrie	Timișoara
NOIEMBRIE		
CAZURI CLINICE COMPLEXE ÎN CARDIOPATIA ISCHEMICĂ <i>Directori de curs: Prof. Dr. Doina Dimulescu, Conf.Dr.S. Bălănescu</i>	16 noiembrie	Constanța
SOLUȚII TERAPEUTICE ÎN INFARCTUL MIOCARDIC ACUT DE LA TEORIE LA PRACTICĂ - CAZURI CLINICE ÎN DIRECT. <i>Directori de curs : D Deleanu, A. Iancu, M Croitoru</i>	17 noiembrie	Cluj
CAZURI CLINICE ÎN INSUFICIENȚA CARDIACĂ <i>Directori de curs : Prof.Dr.Cezar Macarie, Prof.Dr.D. Vinereanu, Dr.O. Chioncel</i>	24 noiembrie	Timișoara

Tehnoredactare
Florentina Jugureanu

Editat cu sprijinul companiei
Servier Pharma

